

C

JAARVERSLAG 2023

Inleiding

Ook het jaar 2023 is geschiedenis geworden. In dit jaarverslag kijken we terug op het afgelopen jaar. Het geeft een overzicht van een groot aantal politieke ontwikkelingen in het verslagjaar en tevens van enkele activiteiten die in SGP-verband hebben plaatsgevonden.

Het jaar 2023 kenmerkte zich door onrust en verandering. Onrust in de wereld, denk aan de voortdurende oorlog in Oekraïne en de laffe aanval van Hamas op Israël. Ook onrust in Nederland, te denken valt aan de onrust in de agrarische sector (landbouw, akkerbouw, tuinbouw, visserij) door de talloze maatregelen die het kabinet de sector oplegt, de voortdurende stikstofcrisis, de woningnood en het grote migratievraagstuk. Het leidt tot een onrustige samenleving en een dalend vertrouwen in de overheid.

In de politiek was de onrust ook zichtbaar als we de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen beoordeelde. Veel proteststemmen zijn uitgebracht met een politieke aardverschuiving tot gevolg. Dankbaar mogen we als SGP zijn met het zetelbehoud en de behoorlijke stemmenwinst die is geboekt. Er was ook verandering. Afscheid werd genomen van Kees van der Staaïj en Roelof Bisschop. Hiervoor in de plaats traden aan Diederik van Dijk en André Flach.

In 2023 is op 22 december overleden de heer A. de Boer. Hij heeft jarenlang deel uitgemaakt van het Hoofdbestuur waarvan een aantal jaar als secretaris.

Wat de activiteiten betreft geeft het verslag u een goed beeld van allerlei gebeurtenissen die binnen de SGP en de geledingen hebben plaatsgevonden in het afgelopen jaar. Ook de voorbereidingen en start van de verkiezingscampagne voor de te houden verkiezingen voor het Europees parlement zijn in het verslagjaar gestart. Bert-Jan Ruissen is gekozen tot lijsttrekker. Voor het eerst doen we zelfstandig mee aan de verkiezingen en hopen en bidden we om behoud van de SGP-zetel.

Het SGP-geluid mag nog steeds gehoord worden. Het werk mocht zijn voortgang hebben. Het motto voor de Tweede Kamerverkiezingen was: "Woord houden". Dat motto zegt iets over de omgang van mensen met elkaar: binnen het huwelijk, binnen het gezin, binnen de samenleving en ook binnen de politiek. Het gaat om betrouwbaarheid.

Maar het gekozen motto is breder: ons houden aan het Woord van God, een Woord dat ons de weg wijst in de dagelijkse praktijk van het leven. Maar meer nog dat ons de weg wijst naar een eeuwig heil. Hoe noodzakelijk dat Woord te kennen en daaruit te leven.

Alleen een terugkeer naar God en Zijn Woord zal zegenrijk zijn. Voor ons land en voor ons persoonlijk.

1. Staatkundig Gereformeerde Partij

1.1 Bestuur & Organisatie

Bestuur

Op zaterdag 13 mei 2023 is de algemene vergadering van de partij gehouden. Tijdens deze vergadering zijn mr. L.G.I. Barth, ds. G.W.S. Mulder en B. van de Weerd herkozen als lid van het hoofdbestuur. In de vacature van mr. M.J.W. Hoek is dr. ir. C.M. Verloop gekozen.

Het hoofdbestuur bestaat op 31 december 2023 uit de volgende personen:

- drs. D. van Meeuwen **partijvoorzitter**
- ds. G.W.S. Mulder **vicevoorzitter**
- mr. L.G.I. Barth **secretaris**
- J.W. Keuken MBA **penningmeester**
- vacature **algemeen adjunct**
- drs. ing. G.H. Averagesch
- J.W. Benschop
- ds. A.A. Egas
- P.C. Grinwis
- drs. P.W.J. Hoek

- ds. M. Klaassen
- mr. W. Kok
- dr. H.F. Massink
- ds. R.W. Mulder
- dr. ir. C.M. Verloop
- ing. B. van de Weerd

Het dagelijks bestuur van de SGP kwam in 2023 zes keer bij elkaar en voerde diverse malen online overleg in verband met de tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen. Het hoofdbestuur vergaderde zeven keer. Als adviseur waren bij de vergaderingen van het hoofdbestuur aanwezig de heren mr. C.G. van der Staaij (voorzitter Tweede Kamerfractie van de SGP) en drs. J.W. van Berkum (directeur partijbureau). In september trad Van der Staaij terug als fractievoorzitter en nam de nieuwe fractievoorzitter, ir. C. Stoffer, als adviseur deel aan de hoofdbestuursvergadering.

De SGP is lid van de Europese partij, European Christian Political Movement (ECPM). Namens de SGP participeert dhr. J.C. Bazen in het bestuur van ECPM. De coördinator SGP-Internationaal vertegenwoordigt de SGP op de ledenvergaderingen van ECPM.

In het verslagjaar is stilgestaan bij het 25-jarig Kamerlidmaatschap van C.G. van der Staaij. Na de Tweede Kamerverkiezingen is afscheid genomen van fractievoorzitter Van der Staaij en Kamerlid R. Bisschop. In partijverband is aandacht besteed aan hun afscheid op het verkiezingscongres d.d. 10 februari 2024.

Personeel

De totale personele bezetting van het partijbureau is op 31 december 2023 als volgt:

- mw. E. Abbey-van Doorn MA, 0,5 fte
coördinator SGP-Internationaal
- dhr. drs. J.W. van Berkum, 1,0 fte
directeur
- mw. F.D. Bregman, 1,0 fte
managementassistent
- mw. H.W. Buurveld-Boer, 0,28 fte
interieurverzorgster
- mw. B.B. van der Elst-de Weerd, 0,5 fte
secretarieel-administratief medewerker
- dhr. W. Goudriaan, 1,0 fte
adviseur afdelingen/kiesverenigingen
- mw. T. van Ingen-Olieman, 0,4 fte
secretarieel-administratief medewerker
- mw. H.M. de Leeuw-Neeleman, 0,4 fte
secretarieel-administratief medewerker
- mw. C.W. Pors-de Visser, 0,7 fte
secretarieel-administratief medewerker
- dhr. J.S. van der Ree Doolaard, 0,89 fte
adviseur communicatie/eindredacteur De Banier
- mw. A. Roos, 0,9 fte
communicatiemedewerker
- dhr. P. Smit, 1,0 fte
beleidsadviseur
- dhr. H. van Vulpen, 0,3 fte
administrateur-controller
- mw. M. Westerhout, 1,0 fte
administrateur
- dhr. G. Wijland, 0,8 fte
coördinator SGP-Bestuurdersvereniging

In het verslagjaar hebben de volgende personeelsmutaties plaatsgevonden:

- Per 15 augustus is mw. E.E. van Amerongen-van de Wetering uit dienst getreden. Per 1 januari 2024 is in haar opvolging voorzien met de benoeming van dhr. H. Rietveld.

Overleg met de Partijadviesraad

De Partijadviesraad fungeert voor het hoofdbestuur als representatief adviesorgaan en klankbordgroep uit de achterban van de partij. Het hoofdbestuur heeft in 2023 één keer fysiek met de Partijadviesraad vergaderd. Daarnaast zijn er enkele online overleggen geweest in verband met de tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen, omdat afgeweken moest worden van de reguliere processen met betrekking tot het vaststellen van de kandidatenlijst en het verkiezingsprogramma.

In 2023 traden zes leden van de partijadviesraad

terug: M. Bossers, L. Kisteman, J.J. Luteijn, T.A. Meijboom, L. van der Tang en C.M. Verloop. In hun plaats zijn benoemd: G. Boonzaaijer, C.H. van den Bos, E.G. Bosma, D. van Dijk, A. Koekoek en M. van Rijswijk.

De Partijadviesraad bestaat op 31 december 2023 uit negentien personen uit verschillende geledingen van de partij. De leden zijn de heren: mr. D. Alblas AA, T. den Boon, G. Boonzaaijer, C.H. van den Bos, dr. E.G. Bosma, ing. J.J. van Burg MSc, D. van Dijk, ir. C.J. Flikweert, G.V. den Hartog, A. Koekoek, J.A. van 't Land, J. Lukasse, J.W.M.R. Otte, drs. C.H. Oudijn, M. van Rijswijk, A. Schreuder, D.A. van Tuijl, W.L. Verweij en mr. S.A. Wiegman. Voor vacatures zijn de besturen van afdelingen/kiesverenigingen geconsulteerd namen van potentiële kandidaten in te dienen, zodat er een pool kan worden gevormd waaruit vacatures voor de Partijadviesraad kunnen worden vervuld.

Commissies

Het afgelopen jaar waren diverse commissies/werkgroepen actief:

- Strategiecommissie. Deze commissie bewaakt de uitvoering van het door het hoofdbestuur vastgestelde Integraal Strategisch Beleidsplan. Bestuursleden en medewerkers van de partij, de SGP-Bestuurdersvereniging, het Wetenschappelijk Instituut, SGP-Jongeren, SGP-Internationaal, de Eerste en Tweede Kamerfractie en de SGP-Eurofractie zijn in deze commissie vertegenwoordigd.
- Selectieadviescommissie voor de kandidatenlijst voor de verkiezingen van het Europees parlement. Deze commissie heeft tot taak een conceptkandidatenlijst op te stellen voor de Europese verkiezingen in 2024. Deze commissie heeft haar werkzaamheden in het verslagjaar afgerond.
- Verkiezingsprogramma commissie voor de verkiezingen voor het Europees Parlement. Deze commissie heeft tot taak een conceptverkiezingsprogramma op te stellen voor de Europese verkiezingen in 2024.

- Selectieadviescommissie voor de kandidatenlijst voor de verkiezingen van de Tweede Kamer.

Overleg met Landelijk Bestuur van de ChristenUnie

Elk jaar wordt overleg gevoerd met het Landelijk Bestuur van de ChristenUnie. De voorzitters van beide besturen houden tussentijds bilateraal informeel contact. Een afgevaardigde van het hoofdbestuur woont zo mogelijk de algemene vergaderingen van de ChristenUnie bij.

Integraal Strategisch Beleidsplan

In 2021 is een nieuw integraal strategisch beleidsplan opgesteld voor de periode 2022-2025. In het ISB zijn de volgende strategische thema's opgenomen, waarbij het kortweg gaat om communiceren, leren en inspireren.

- Verbinding met (potentiële) achterban;
- Vinden en vormen van talent;
- Dialoog met de samenleving;
- Samen doordenken.

Per thema zijn doelen geformuleerd en actieplannen opgesteld waaraan in deze beleidsperiode wordt gewerkt.

1.2 Ondersteuning van afdelingen en kiesverenigingen

Omvorming van kiesvereniging tot afdeling

Per 1 januari 2015 kent de partij een duale partijstructuur die bestaat uit afdelingen en kiesverenigingen. In de nieuwe structuur zijn de gemeentelijke kiesverenigingen en provinciale verenigingen omgevormd tot gemeentelijke afdelingen en provinciale afdelingen. Op plaatselijk niveau kent de partij zowel afdelingen als plaatselijke kiesverenigingen. Plaatselijke kiesverenigingen kunnen zich vrijwillig omvormen tot afdeling.

In 2023 zijn er drie kiesverenigingen die hebben aangegeven per 1 januari 2024 afdeling te willen worden. Dat zijn Enkhuizen, Groningen en Lisse.

Per 1 januari 2024 zijn er 74 plaatselijke afdelingen (ruim 50% van de SGP-leden behoort tot een afdeling): Achterhoek, Albrandswaard, Alpen aan den Rijn, Altena, Amersfoort, Apeldoorn, Barendrecht, Beekbergen, Bennekom, Benschop-Polsbroek, Breukelen/Maarssen, Bunschoten, Dirksland, Drenthe, Elburg (Doornspijk), Enkhuizen, Epe, Goedereede (Ouddorp), Goes, Gorinchem, Gouda, Groningen, Haarlemmermeer, Hardenberg, Harderwijk (Hierden), Hardinxveld-Giessendam, Heerde-Wapenveld, Hendrik Ido Ambacht, Hoeksche Waard, Kampen, Kapelle (Biezellinge), Katwijk, Krimpen aan den IJssel, Krimpenerwaard, Kruijningen, Leiden-Leiderdorp e.o., Leusden, Liesveld-Giessenlanden, Lisse, Middelburg, Middelharnis/Sommelsdijk, Nijkerk e.o., Noord-Beveland, Noordoostpolder, Nunspeet/Hulshorst, Oldebroek, Oostflakkee, Oudewater, Pijnacker/Delft, Renswoude, Rhenen, Ronde Venen, Rotterdam, Scherpenzeel, Schouwen-Duiveland, Sliedrecht, Soest/Baarn/Eemnes, Sprang-Capelle, Terneuzen, Veenendaal, Veere, Voorne Putten, Voorst (Teuge/Terwolde), Waarde,

Waddinxveen, Woerden, Woudenberg, Yerseke, Zaanstad e.o., Zaltbommel, Zeist, Zoetermeer, Zuidplas en Zwijndrecht.

Nieuwe ledenadministratie

Jaarlijks wordt - mede op basis van de wensen en behoeften van secretarissen - het ledenadministratiesysteem doorontwikkeld en nieuwe functionaliteiten toegevoegd. Met het oog op de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) wordt in het bijzonder aandacht gegeven aan de beveiliging van de persoonsgegevens. Uitgangspunt is dat gegevens van leden zo min mogelijk per e-mail worden verzonden. Daarom hebben de secretarissen van afdelingen en kiesverenigingen ook toegang gekregen tot het ledensysteem.

Financiële administratie afdelingen

Het partijbureau verzorgt de contributie-inning van de landelijke leden die zijn toegewezen aan een afdeling. Om deze contributie-inning zo efficiënt mogelijk te organiseren, wordt de contributie zoveel mogelijk digitaal geïnd. Dit proces verloopt

goed. Het aantal leden dat het e-mailadres heeft doorgegeven om de contributie digitaal te innen, neemt nog steeds toe. Afdelingsbesturen kunnen er ook voor kiezen dat de contributie van leden automatisch wordt geïncasseerd.

Vitalisering afdelingen/kiesverenigingen

Op verzoek van kiesverenigingen en (provinciale) afdelingen is ondersteuning geboden bij vitaliserings- vraagstukken. Er zijn regionale rondetafelgesprekken gevoerd met het oog op vitalisering. Die gesprekken zijn van belang voor het partijbureau om de dienstverlening zo goed mogelijk af te stemmen op de vraag. Voor scholing en ontwikkeling worden er via de website van de SGP cursussen/ trainingen aangeboden op het gebied van DNA, vakkennis en persoonlijke vaardigheden. Aanmeldingen komen centraal binnen via www.sgp.nl/scholing. De komende periode wordt het scholingsaanbod verder uitgebouwd. Partijbureau, BSV en SGP-J werken hierin samen.

Ledenwerving

Per 1 januari 2023 had de partij 29.877 leden. Op 1 januari 2024 waren dat er 30.306. Dat is een winst van 429 leden. Er zijn 1425 nieuwe leden ingeschreven en 996 leden uitgeschreven. Veel afdelingen en kiesverenigingen zetten zich in om nieuwe leden te werven. Het verdient aanbeveling om in het bestuur iemand aan te wijzen die verantwoordelijk is voor ledenwerving. De SGP zet zich in het bijzonder in om ook jongeren te stimuleren om lid te worden van de partij. Daarvoor is het zogeheten combilidmaatschap geïntroduceerd. Jongeren vanaf 18 tot en met 27 jaar kunnen dan tegen een gereduceerd tarief zowel lid zijn van de partij als SGP-jongeren. Op dit moment zijn er nog veel jongeren alleen lid van SGP-jongeren. Op het moment dat deze jongeren 28 jaar worden, kunnen ze geen lid meer zijn van SGP-jongeren. Wanneer jongeren al in een eerder stadium tevens lid zijn van de SGP blijft hun band met de partij ook behouden vanaf het moment dat ze 28 jaar worden. Naast leden kent de SGP ook begunstigers. Het begunstiger-

schap is bedoeld voor personen die sympathie hebben voor de SGP, de partij willen steunen, maar de grondslag niet kunnen onderschrijven.

Documentatiebeheer

Binnen het ledenadministratiesysteem is de module 'Documentenbeheer' geïmplementeerd. Binnen deze module kunnen afdelingen en kiesverenigingen hun archief en bestuursdocumenten AVG-bestendig opslaan.

1.3 Communicatie en informatievoorziening

Communicatiebeleid

De SGP wil gezien haar missie zoveel mogelijk mensen bereiken en aan het denken zetten over de waarde van politiek bij een open Bijbel. Hiervoor worden diverse middelen ingezet, zoals spotjes, offline en online advertentiecampagnes, drukwerk en sociale media.

In 2023 is geëxperimenteerd met een andere formule van Studio SGP, waarbij enkele uitzendingen niet vanuit de studio maar 'op locatie' in het land plaatsvonden met publiek. Begin 2024 heeft een evaluatie plaatsgevonden waarbij gespiegeld is op de doelen en kosten/baten. We zetten in op korte video's, waarbij we op straat het gesprek aangaan. Studio SGP zal nog slechts zeer beperkt ingezet worden.

In 2023 is de merkidentiteit van de SGP vastgesteld, een merkhuis met vijf waarden: Bijbelgetrouw, betrouwbaar, respectvol, constructief en hartelijk. Daarvoor is een zorgvuldige route gelopen langs leden, partijadviesraad en partijgeledingen. Het helpt bij het aanbrengen van focus. We blijven onszelf. Tegelijk helpt het om in gedrag, communicatie en stijl nog herkenbaarder te zijn. Aan de hand van merkidentiteit en imago-onderzoek is een eerste uitwerking van een visuele identiteit gepresenteerd. Inmiddels wordt de nieuwe huisstijl uitgerold.

2023 was ook het jaar van campagnes: de verkiezingen van Provinciale Staten en Waterschappen (deels landelijke campagne, waarbij ook adviseren en faciliteren), de vervroegde Tweede Kamerverkiezingen in november (regie SGP landelijk) en de voorbereiding op de Europese verkiezingen van juni 2024 (regie SGP landelijk met een bottom-up-aanpak). De ervaringen die opgedaan zijn met campagnestrategie én de inzichten die vergelijk van identiteit en imago opleveren, gaan mee naar het in 2024 vast te stellen meerjarig communicatiebeleid.

Ondertussen werkt het Wetenschappelijk Instituut aan een politieke filosofie. Bij merkidentiteit gaat het om de persoonlijkheid van de SGP (waarom, hoe en wat) en bij de partijfilosofie om een samenhangende SGP-visie op overheidstaak en samenleving.

Website

De SGP heeft een website met subsites voor lokale en provinciale afdelingen. Deze site wordt jaarlijks doorontwikkeld.

Nieuwsbrieven

Er verschijnen drie soorten digitale nieuwsbrieven.

1. een algemene nieuwsbrief om leden en andere belangstellenden op de hoogte te houden van

politiek nieuws. In de periode van de Tweede Kamerverkiezingen is deze frequent verschenen om de leden/belangstellenden op de hoogte te houden van alle campagneactiviteiten.

2. een nieuwsbrief voor afdelingen en plaatselijke kiesverenigingen om besturen te motiveren, te inspireren en handvatten te geven voor hun bestuurlijke activiteiten.
3. een nieuwsbrief voor politici om hen te ondersteunen in hun politieke activiteiten.

De Banier

In het afgelopen jaar is het partijblad *De Banier* tien keer verschenen. Leden van de SGP krijgen het magazine gratis toegezonden. Daarnaast zijn er zo'n 300 abonnees (niet-leden) op het partijblad. Door de toezending van het blad aan alle leden van de partij wordt geprobeerd de betrokkenheid van de leden bij de partij te vergroten. *De Banier* wordt verzonden via Erdee Distributie.

In 2023 zijn de volgende themanummers verschenen: Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen, Verkiezingen Eerste kamer, terugblik en analyse provinciale staten- en waterschapsverkiezingen, 75 jaar Israël, woningtekort, 25-jaar kamerlid Kees van der Staaij, de Grondwet, wisseling fractievoorzitterschap en de tussentijdse Tweede Kamerver-

kiezingen, analyse uitslag Tweede Kamerverkiezingen en de nieuwe SGP-fractie in de Tweede Kamer.

Studio SGP

Tijdens de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen is de SGP gestart met Studio SGP. Deze uitzendingen zijn na de verkiezingen gecontinueerd. Tijdens de studio-uitzendingen komen actualiteiten aan bod en wordt elke keer een politiek thema besproken. In 2023 zijn er vijf uitzendingen geweest. Er is een pilot uitgevoerd met 'Studio SGP gaat het land in'. Dat wil zeggen dat er in plaats van in de studio te Alblasterdam een uitzending is met live publiek op een andere locatie. In 2023 heeft dit twee keer plaatsgevonden. De uitzendingen van Studio SGP stonden in 2023 in het teken van de Provinciale Statenverkiezingen, de schepping, de Tweede Kamerverkiezingen, pal voor veiligheid en een Kerstspecial.

Beurzen

In 2023 was de SGP weer aanwezig op enkele beurzen. In juli op de Terdegefair, in september op de 50PlusBeurs en in oktober op de familiedagen te Gorinchem.

Bijeenkomsten

- Op zaterdag 13 mei is de algemene vergadering (partijdag) van de SGP gehouden.
- Het najaarscongres is in verband met de tussentijdse verkiezingen uitgesteld en staat gepland in mei 2024.

Overige bijeenkomsten

- Er is een SGP-ondernemersplatform dat moet zorgen voor een goede informatie-uitwisseling tussen de SGP en het bedrijfsleven. Inmiddels zijn ca. 175 ondernemers lid van het platform. In 2023 is er met de ondernemers een werkbezoek gedaan bij Damen Shipyards in Gorinchem. Tijdens deze bijeenkomst is er ook met de ondernemers nagedacht over thema's als: personeel, onderwijs en bereikbaarheid.
- Om personen in de leeftijd van 25 tot 40 jaar te

bereiken en in beeld te hebben voor functies binnen de SGP is SGP-Next opgericht. SGP Next beoogt een netwerk te zijn:

- voor verbinding en ontmoeting van een nieuwe generatie SGP'ers, gericht op betrokkenheid en relaties;
- waar nieuw talent in beeld komt en blijft;
- om kennis (praktisch en theoretisch) en ervaringen te delen zodat dit ter beschikking kan komen voor de SGP;
- voor inspiratie en verdieping: door het DNA van de SGP te vertalen naar actuele vraagstukken en te reflecteren op het persoonlijk staan in de samenleving.

In 2023 organiseerde SGP-next diverse bijeenkomsten waaronder een bijeenkomst in het kader van de Tweede Kamerverkiezingen.

1.4 Organisatie verkiezingen

Gemeenteraadsverkiezingen

De eerstvolgende gemeenteraadsverkiezingen worden D.V. in 2026 gehouden. In het verslagjaar zijn hiervoor geen werkzaamheden verricht.

Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen

In 2023 hebben de Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen plaatsgevonden. De uitslag voor de SGP was positief. Het aantal SGP-statenzetels steeg van 16 naar 18 en de partij behaalde bijna 20.000 stemmen meer dan de vorige provinciale statenverkiezingen in 2019. In alle provincies waar de SGP meedeed werd stemmenwinst geboekt. In de campagne is vanuit het partijbureau samengewerkt met de provinciale campagneleiders, die de regie hadden over hun campagne. Daarnaast werd een landelijke campagne gevoerd. Het partijbureau adviseerde op strategisch gebied en faciliteerde. Een belangrijk deel van het landelijke campagnebudget werd besteed aan offline en online adverteren. Daarnaast werden onder meer campagnevideo's, social media, Studio SGP, De Banner, campagne-bezoeken en promotiematerialen ingezet.

Eerste Kamerverkiezingen

In 2023 waren er verkiezingen voor de Eerste Kamer. De leden van de Provinciale Staten kiezen de leden van de Eerste Kamer. Voor het eerst konden ook Nederlanders die in het buitenland wonen via een zogeheten kiescollege niet-ingezetenen invloed uitoefenen op de samenstelling van de Eerste Kamer. De SGP heeft ook meegedaan aan deze verkiezingen voor het kiescollege, maar heeft daarin geen zetel behaald. Er zijn 542 stemmen op de SGP-lijst voor het kiescollege uitgebracht. Er waren ongeveer 950 stemmen nodig voor een zetel. Doordat de SGP twee statenzetels won en er een afspraak was met de ChristenUnie over de stemwaarde van Noord-Brabant had de SGP precies genoeg stemmen voor twee zetels in de Eerste Kamer.

Tweede Kamerverkiezingen

Aanvankelijk stonden de eerstvolgende verkiezingen voor de Tweede Kamer in 2025 gepland. Op 7 juli 2023 viel echter het kabinet waardoor er tussentijdse verkiezingen moesten worden gehouden. In korte tijd is er veel werk verzet. Er is een kandidatenlijst samengesteld, een verkiezingsprogramma geschreven en een verkiezingscampagne opgezet. Er is een kandidatenbijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst hebben de kandidaten op de lijst voor de TK-verkiezingen toerusting ontvangen op het gebied van mediatraining, omgang met social media en SGP-speerpunten. De verkiezingsdag was op 22 november. Er zijn tal van campagneactiviteiten georganiseerd. De SGP was in het hele land goed zichtbaar, onder andere door middel van bouwhekspandoeken. Te midden van alle politieke verschuivingen bleef de SGP stabiel met drie zetels. Er zijn 217.270 stemmen op de SGP uitgebracht. Dat zijn er iets meer dan in 2021 toen de SGP bij de Tweede Kamerverkiezingen 215.249 stemmen behaalde.

Verkiezing Europees Parlement

De eerstvolgende verkiezingen voor het Europees Parlement zijn D.V. op 6 juni 2024. In 2023 is er een

conceptverkiezingsprogramma geschreven en een kandidatenlijst opgesteld. Het conceptverkiezingsprogramma is in 2024 op een verkiezingscongres vastgesteld. In het verslagjaar konden afdelingen en kiesverenigingen amendementen indienen. In verband met de tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen zijn de voorbereidingen voor de verkiezingscampagne voor het Europees Parlement tijdelijk opgeschort. Deze zijn na de Tweede Kamerverkiezingen weer voortgezet.

2. SGP-Bestuurdersvereniging

2.1 bestuur en organisatie

De bestuurdersvereniging van de SGP (BSV) heeft als doel SGP-bestuurders en -politici te ondersteunen in hun werkzaamheden. De BSV voorziet in de behoefte aan scholing van de lokale politici en heeft een belangrijke rol in het onderhouden van netwerken binnen de SGP.

Bestuur

Het bestuur van de BSV bestaat op 31 december 2023 uit de volgende personen:

- drs. E.J. Nieuwenhuis
Voorzitter, burgemeester Waddinxveen
- A.J. Flach MSc
Secretaris, Tweede Kamerlid
- J. Lukasse BSc
Penningmeester, raadslid gemeente Goes
- ing. J.J. van Burg MSc Bestuurslid,
statenlid Zeeland
- ir. G.H. ten Bolscher
Bestuurslid, gedeputeerde Overijssel
- G. van Leeuwen
Bestuurslid, wethouder Zaltbommel
- drs. J. Kloosterman
Bestuurslid, raadslid gemeente Apeldoorn
- drs. W.J. van Duijn
Bestuurslid, raadslid gemeente Katwijk
- Vacature
Bestuurslid, vertegenwoordiging waterschappen

Ledenverloop

	Per	01-01-2021	01-01-2022	01-01-2023	01-01-2024
Raadsleden		245	247 (+2)	272 (+25)	272
Burgerleden		4	3 (-1)	0 (-3)	3 (+3)
Wethouders		47	45 (-2)	51 (+6)	51
Burgemeesters		10	9 (-1)	8 (-1)	8
Statenleden		14	14	14	16 (+2)
Gedeputeerden		2	2	2	4 (+2)
Verenigde vergadering WS		13	13	13	14 (+1)
Heemraden		4	4	4	3 (-1)
Dijkgraven		0	0	0	1 (+1)
Eerste Kamerleden		2	2	2	2
Tweede Kamerleden		3	3	3	3
Europees parlement		1	1	1	1
Totaal leden		333	334 (+1)	358 (+14)	v (+6)

Het totaal aantal leden is geen optelsom van alle bovengenoemde rollen. Dit komt omdat sommige personen twee functies tegelijk bekleeden. Zij staan dan bij beide functies meegeteld maar zijn één keer lid van de vereniging.

Personeel

De bestuurdersvereniging heeft 1 personeelslid voor 0,6 fte in dienst:

P.G. Wijland BSc Coördinator bestuurdersvereniging

Doelstellingen

De SGP heeft samen met haar geledingen voor de periode 2022-2024 een Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) opgesteld. De daarin geformuleerde doelstellingen waar de BSV zich mee bezighoudt zijn:

1. vinden en vormen van talenten
2. dialoog met de samenleving
3. samen doordenken

Deze thema's zijn de leidraad in de werkzaamheden om (potentiële) SGP-bestuurders en -politici te ondersteunen en toe te rusten.

2.2 Activiteiten

De BSV heeft in 2023 verschillende activiteiten georganiseerd. Er is bijvoorbeeld weer een tweedaagse geweest waarin de SGP-politici worden toegerust rondom een actueel thema. Ook heeft de bestuurdersvereniging een kandidatendag georganiseerd voor de kandidaten van de Tweede Kamer. Een terugkerende actie is dat de bestuursleden contact hebben met de fracties, met name waar we maar één raadslid hebben. Die fracties hebben de ondersteuning mogelijk het meeste nodig. Ook dit jaar is er weer contact met hen geweest.

De BSV is de drijvende kracht achter het scholingsaanbod van de SGP. Dit wordt samen met de adviseur AFD/PKV en medewerker van de SGPj opgepakt. We hebben in 2023 verschillende trainingen verzorgd. Debatvaardigheden (3x), Snellezen (1x), Mediatraining (3x) en bij 4 fracties meegeholpen in het opzetten van een eigen scholingsbijeenkomst voor de fractie.

Bijeenkomsten

Onder andere:

- Cursusdag kandidaat-Kamerleden met ruim

30 deelnemers. Kandidaten kwamen in kleine groepen langs bij verschillende trainingen zoals Social Media en Mediatraining.

- Digitale sessies over de fase van (in)formatie in Provincie en waterschap rondom coalitievorming. Ook om van elkaar te horen hoe je je als grote of juist als kleine fractie interessant kan maken als coalitiepartner.
- Waterschapsbestuurdersmiddag, bezoek aan HVC in Dordrecht met zo'n 15 waterschapsbestuurders.
- Bestuurdersdagen in Neder-Betuwe en in Altena voor burgemeesters, wethouders en hun partners.
- Congres/tweedaagse met bezinning op de maatschappelijke ontwikkelingen rondom 'Migratie' met zo'n 75 deelnemers (politici en partners)
- Jaarvergadering met een spreker over de uitslag van PS/WS verkiezingen.

Provinciale Staten en Waterschapsverkiezingen

Voor de lokale politiek was 2023 een belangrijk jaar. Er kon gestemd worden voor de waterschappen, de Provinciale Staten en indirect zijn ook de Eerste Kamerleden weer verkozen. De provinciale verkiezingen hadden voor de SGP een verblijdende uitslag. Op verschillende plaatsen zijn de fracties gegroeid. Mede dankzij deze goede uitslag leveren we momenteel 4 gedeputeerde statenleden en zijn we in onze 6 provinciale fracties overal met ten minste 2 statenleden vertegenwoordigd.

De verkiezingen bij de waterschappen verliepen wat gemengd. Op verschillende plekken zijn we een zetel kwijt, op andere juist een zetelwinst. We leveren nu ook een heemraad minder dan voorheen.

Door het bestuur is na de verkiezingen een belronde langs de fracties gedaan. Om met elkaar te kijken en te bespreken wat de BSV kan betekenen in de nieuwe periode.

Tweede Kamerverkiezingen

In 2023 waren er ook tussentijdse Kamerverkiezingen. Dit is toch een politiek hoogtepunt. Vanaf

halverwege het jaar tot eind november was ook de bestuurdersvereniging ten dienste van de campagne bezig. De focus vanuit de bestuurdersvereniging was gericht op toerusting van de kandidaten en het betrekken van lokale politici bij regionale activiteiten. Gezien de stemmenwinst en zetelbehoud mogen we dankbaar terugkijken op een goede uitslag.

Bredere vertegenwoordiging

De BSV vertegenwoordigt de SGP in het Netwerk Weerbaar Bestuur, ook is er een halfjaarlijks overleg tussen BSV's en het Ministerie van BZK waarin we kwesties bespreken waar BSV's van meerdere partijen tegenaan lopen. Ook is de BSV als geleding vertegenwoordigd in het Integraal Strategisch overleg waarin we met alle geledingen samen de koers en uitdagingen van de partij uitzetten. Daarnaast is de BSV betrokken bij het project 'politieke filosofie' van het Wetenschappelijk Instituut (WI) en leveren we input op de brainstorm over thema's voor de uitgaves 'Zicht' van het WI. Bij lan-

delijk verkiezingen is de BSV betrokken in de selectieadviescommissie, zo ook dit jaar bij de lijst voor de TK-verkiezingen en de lijst voor de Europese verkiezingen.

2.3 Tot slot

We zijn dankbaar voor de ledengroei die er is geweest als gevolg van gunstige uitslagen bij de verkiezingen. We zien er naar uit om met en voor onze leden ook in het toekomstige ons in te zetten voor Bijbelgetrouwe politiek.

3. Tweede Kamer

3.1 Organisatie

De Tweede Kamer heeft drie kerntaken. Zij is, samen met de regering, medewetgever en tegelijk controleur van die regering. Een belangrijk onderdeel daarvan is het budgetrecht van de Tweede

Kamer, het instemmen en waar nodig wijzigen van de rijksbegroting. Bovendien heeft de Tweede Kamer als taak het volk te vertegenwoordigen.

Naar gewoonte zal in het jaarverslag van de partij ook verslag gedaan worden van de werkzaamheden in het parlement, de Eerste en de Tweede Kamer.

Kamerleden en medewerkers

Kamerleden

19 mei 2023 was het precies 25 jaar geleden dat Kees van der Staaij beëdigd werd als Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de SGP. Ter gelegenheid van dit jubileum ontving hij uit handen van Kamervoorzitter Vera Bergkamp het "Zilveren Koetsje".

Op 7 juli 2023 bood het Kabinet Rutte IV zijn ontslag aan. Dit betekende dat er vervroegd verkiezingen uitgeschreven werden.

Op 5 september heeft Kees van der Staaij het fractievoorzitterschap overgedragen aan Chris Stoffer.

Op 26 september 2023 presenteerde de SGP de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen van 22 november. Op grond van deze lijst zouden Kees van der Staaij en Roelof Bisschop na de verkiezingen niet terugkeren in het parlement.

Met dankbaarheid mochten we vaststellen dat we na de verkiezingen onze drie zetels in het parlement behouden. Het vertrek van Kees van der Staaij en Roelof Bisschop betekende echter een flinke wisseling van onze Kamerleden. Op 5 december namen we afscheid van de vertrekkende Kamerleden. Op 6 december werden naast Chris Stoffer ook Diederik van Dijk en André Flach beëdigd als Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal namens de SGP.

Het team van Kamerleden was van 1 januari tot en met 5 december als volgt samengesteld:

1. Kees van der Staaij, lid van de Tweede kamer sinds 19 mei 1998.
2. Chris Stoffer, lid van de Tweede Kamer sinds 12 april 2018.
3. Roelof Bisschop, lid van de Tweede Kamer sinds

20 september 2012.

Vanaf 6 december is de samenstelling als volgt:

1. Chris Stoffer, lid van de Tweede Kamer sinds 12 april 2018, fractievoorzitter per 5 september 2023, voorzitter Stichting Fractiebijstand (SFB) SGP. In partijverband is Stoffer eveneens adviseur van het hoofdbestuur en in die hoedanigheid aanwezig bij de vergaderingen van het bestuur. Tevens is hij qualitate qua lid van de Strategiecommissie van de SGP.
1. Diederik van Dijk, lid van de Tweede Kamer sinds 6 december 2023, secretaris van SFB SGP.
1. Andre Flach, lid van de Tweede Kamer sinds 6 december 2023, penningmeester van SFB SGP.

Medewerkers

De medewerkers van de SGP-fractie in de Tweede Kamer kunnen worden ingedeeld in drie categorieën: secretariële ondersteuning, voorlichters en beleidsmedewerkers.

Secretariaat

Voor de secretariële ondersteuning waren in 2023 in dienst:

- Jenny Romijn-van Wingerden (1 september 2018), Ambtelijk secretaris.
- Arina Otte-Dijkstra (1 september 2022), medewerker secretariaat.
- Marit Tuinier-van den Berk (1 september 2022), medewerker secretariaat.

Voorlichting

De afdeling Voorlichting van de Kamerfractie van de SGP wordt 'bemand' door drie medewerkers.

- Menno de Bruyne (1 juni 1984) doet met name de schrijvende pers, waaronder de opiniere-dacties van dagbladen. Ook bijdragen aan het partijblad De Banier vallen daaronder. Daarnaast publieksvoorlichting, met name de beantwoording van e-mails.
- Cornel van Beek (1 april 2017) onderhoudt de contacten met in het bijzonder de audiovisuele media (radio en tv) en is zeer nauw betrokken

bij de wekelijkse SGP-Journaals en Studio SGP. Voorts levert ook hij bijdragen aan De Banier en vergezelt hij op gezette tijden optredens van de Kamerleden in de media.

- Daniëlle de Groot (1 augustus 2020) is vooral verantwoordelijk voor de inhoud op de sociale media. De sociale media, die steeds meer verschijningsvormen kennen, worden in de communicatie steeds belangrijker. Ook is Daniëlle, samen met Cornel, een van de presentatoren van het wekelijkse SGP-Journaal op vrijdag.

Ook in 2023 heeft de afdeling voorlichting van de SGP weer haar best gedaan om het werk van onze Kamerleden goed onder de aandacht te brengen. Dat doen we op diverse kanalen. Op YouTube zijn onze video's afgelopen jaar ruim 3,2 miljoen keer bekeken. Uiteraard worden LinkedIn, X, Facebook en Instagram dagelijks gebruikt om onze kiezers te informeren over ons werk in de Tweede Kamer. Op de sociale media worden berichten over aangenomen moties, debatbijdragen en andere politieke content gedeeld. Daarnaast waren er twee campagnes: de PS/WS-verkiezingen in maart en de Tweede Kamerverkiezingen in november. Vanzelfsprekend is daar op de sociale media ook aandacht aan besteed. Er komen ook veel berichten en mails binnen. Het is ons streven om op zoveel mogelijk vragen te reageren. Menno en Cornel staan samen met het secretariaat bezorgde burgers 'te woord' via de mail en aan de telefoon. Daarnaast spreken ze als onze persvoorlichters geregeld journalisten en lichten de werkwijze en afweging van de Tweede Kamerfractie toe. Zoals voorgaande jaren hebben Menno en Cornel maandelijks hun bijdrage geleverd aan De Banier, het SGP-partijblad, dat alle leden maandelijks ontvangen. Cornel verzorgt het Haags Nieuwsoverzicht en Menno schrijft regelmatig diverse artikelen en schiet de Haagse Propjes.

Stagiairs

Jaarlijks neemt de SGP ook stagiairs in dienst, hetzij voor een dag, hetzij voor een wat langere periode, waarbij gewerkt wordt aan een bepaald project. Vanaf september 2022 tot 31 januari 2023 was

Johan de Leeuw in dienst. Hij schreef mee aan de initiatiefnota over de internationale defensiesamenwerking "Heft in eigen hand".

Van maart 2023 tot juli 2023 was Marieke Bijkerk in dienst. Zij heeft onderzoek gedaan naar de rol van de samenleving bij de bestrijding van armoede en schulden.

Beleidsmedewerkers

In het afgelopen jaar hebben we afscheid genomen van Henri Krooneman. Hij heeft aangegeven per 30 september 2023 zijn contract te willen beëindigen in verband met zijn benoeming bij het Ministerie van Defensie. Doordat diverse onderzoeken meer tijd in beslag namen dan voorzien, is hij van 1 oktober 2023 tot en met 31 december 2023 flexibel inzetbaar geweest voor de Eerste en Tweede Kamerfractie, evenals ondersteunend in de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen. In december 2023 hebben we afscheid van hem genomen. Per 1 september 2023 is Daniël van Holten benoemd als beleidsmedewerker. Hij heeft de portefeuilles van Henri Krooneman overgenomen.

Het team beleidsmedewerkers bestaat uit de volgende personen:

- Esther Benschop-Stigter (1 oktober 2020). Justitie en Veiligheid, Digitale Zaken, Mijnbouw, Drugsbeleid.
- Ardjan Boersma (1 januari 2019). Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Medische ethiek, Jeugdzorg.
- Sander Bossenbroek (1 april 2019). Financiën, AOW en Pensioenen, Wonen en Rijksdienst, Rijksuitgaven.
- Daniël van Holten (1 september 2023). Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en ontwikkelingssamenwerking, Defensie en Europa.
- Arnold van Huizen (1 oktober 2020). Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Asiel en Migratie, Economische Zaken.
- Henri Krooneman (1 november 2015 - 31 december 2023). Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en ontwikkelingssamenwerking,

Defensie en Europa.

- Gijsbert Leertouwer (1 september 2007). Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Jeugd en Gezin, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Hans Maljaars (1 september 2007). Energie en Klimaat, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Infrastructuur en Waterstaat, Omgevingswet.

3.2 Parlementaire activiteiten

Per departement of cluster van departementen volgt hieronder een selectie van werkzaamheden en thema's die daarbij aan de orde waren.

Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Buitenlandse Zaken is een drukke portefeuille geweest in het afgelopen jaar, waarbij Christenvervolging en Israël twee grote onderwerpen waren. Wij hebben steeds veel steun uitgesproken voor Israël en dat hebben wij vertaald in debatteksten, een aangenomen motie in het debat net na 7 oktober. Daarnaast is de Israëlportefeuille ook verbonden met andere portefeuilles en gaan andere portefeuilles over sit-ins, demonstratierecht, veiligheid van de Joodse gemeenschap en andere onderwerpen. Daar zette de SGP zich op de volle breedte op in met moties, schriftelijke vragen en andere parlementaire middelen. Daarnaast zijn er in deze tijd veel bijeenkomsten geweest. Wij hebben veel experts rond Israël, Israëliische politici, families van gegijzelden en maatschappelijke organisaties gesproken. Christenvervolging speelt nog steeds en wij hebben zowel over het jaarlijkse Open Doors rapport als over een gruwelijke aanval in Nigeria schriftelijke vragen gesteld. Bij ontwikkelingssamenwerking stonden de begroting en andere debatten in het teken van bezuinigingen en keuzes maken in schaarste. Daarbij hadden wij aandacht voor lokalisatie, het aanpassen van hulp op de lokale context en werken met meer lokale partnerorganisaties.

Defensie

Defensie stond dit jaar samen met Buitenlandse

Zaken in het teken van Oekraïne en de eigen defensieorganisatie opbouwen met meer personeel, materieel en oefenruimte. Daarbij heeft Oekraïne veel overlap met Buitenlandse Zaken. De SGP is bezig geweest met haar wetsvoorstel om de 2% NAVO-norm vast te leggen in een wet. Daarnaast heeft de SGP intensief meegedaan aan het proces om onderzeeboten te kopen. Chris Stoffer was eerst nog rapporteur voor de Commissie, maar is dat nu niet meer. Wij hebben aan debatten deelgenomen en een zelf aangevraagd en blijven erg betrokken bij het proces. Buiten de vergaderingen om spreken wij hierover veel met het bedrijfsleven en maritieme experts. Ook hebben wij steeds weer aandacht gevraagd voor de Nederlandse tanks en het oprichten van een eigen tankbataljon. Daar zijn verschillende moties over ingediend en aangenomen en een keer schriftelijke vragen over gesteld.

Europa

Rond Europa hebben wij elke paar maanden een debat over de Europese Top en hebben wij met de minister-president gedebatteerd over de Nederlandse inzet in de Europese Raad. Belangrijke en steeds terugkerende onderwerpen daarbij zijn uitbreiding van de Unie, financiën en de rechtstaat. Hier hebben wij in veel debatten bij stilgestaan, omdat het op de agenda stond, maar ook hebben wij actief thema's als abortus ingebracht als daar zorgelijke ontwikkelingen waren in Europees verband. De Tweede Kamerfractie is deels bezig geweest met de Europese Verkiezingscampagne in het afgelopen jaar en blijft daarin meedraaien en ondersteunen.

Financiën

Tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen dienden we een motie in om de kinderbijslag met 250 miljoen euro te verhogen. Deze motie werd aangenomen en inmiddels is dit ook daadwerkelijk geregeld. Hierdoor steeg de kinderbijslag in 2024 met zo'n 60 tot 90 euro per kind per jaar. Andere thema's waar we ons mee bezig hielden, waren bijvoorbeeld de giftenaftrek, de overheidsfinanciën en de positie van ondernemers. Voor de laatste groep

hebben we ons ook gericht op familiebedrijven, door bijvoorbeeld in te zetten op een verbeterde bedrijfsopvolgingsregeling. En ten slotte vroeg ook de positie van eenverdieners dit jaar onze aandacht, zowel in debatten als via moties.

Economische Zaken en Klimaat

De regionale economie en het vestigingsklimaat voor ondernemingen waren een van de aandachtspunten van de SGP. Een voorstel van onze fractie om in de kabinetsvisie op de Nederlandse economie ruim aandacht te geven aan de versterking van de regionale economieën werd Kamerbreed aangenomen. Verder kreeg Stoffer de Kamer achter zich bij zijn motie die moet voorkomen dat de lastendruk voor het bedrijfsleven verder wordt verhoogd.

Energie en klimaat

De aandacht in het energie- en klimaatbeleid verschuift van doelstellingen voor CO₂-reductie naar uitvoeringskwesaties, zoals het volle stroomnet, en het verdelingsvraagstuk. Het debat over de voorgestelde afbouw van de salderingsregeling voor zonnepanelen kreeg veel aandacht, omdat steeds meer huiseigenaren zonnepanelen aanschaffen. De SGP heeft het wetsvoorstel uiteindelijk gesteund, omdat de rekening van saldering steeds meer drukt op huishoudens zonder zonnepanelen en een prikkel nodig is om zoveel mogelijk van de zelf opgewekte stroom zelf te gebruiken. Chris Stoffer kreeg wel een motie aangenomen om de terugverdientermin voor de aanleg van zonnepanelen te monitoren, zodat eventueel het afbouwpad aangepast zou kunnen worden. De Kamer sprak ook over de invoering van een klimaatfonds. De SGP heeft deze wet gesteund met het oog op de lange termijn investeringen in de energietransitie en meer grip van het parlement hierop. De Kamer nam een SGP-amendement aan om bij de toetsing van doelmatigheid niet alleen te kijken naar kostenefficiëntie, maar ook naar behoud van een betrouwbare en betaalbare energievoorziening.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid/ Pensioenen

Dit jaar ging het veel over de krappe portemonnee van burgers en gezinnen. Bij zijn eerste Algemene Politieke Beschouwingen regelde Chris Stoffer daarom een structurele verhoging van de kinderbijslag met 250 miljoen euro, wat gezinnen 60 tot 80 euro meer oplevert per jaar. Daarnaast vroeg de SGP aandacht voor de hoge lastendruk voor werkgevers en deed Chris Stoffer concrete voorstellen om die te verlagen. Zo werd zijn motie aangenomen om voor de kabinetsformatie beleidsvarianten voor verlaging van de belasting-, premie- en regeldruk voor mkb-werkgevers uit te werken.

Asiel en migratie

De spreidingswet en de hoge asielinstream vormden de hoofdmoot van de asieloverleggen in 2023. De SGP gaf steeds aan dat er sprake dient te zijn van eerlijke en evenredige spreiding over Nederland, maar dat daarbij geen sprake mag zijn van dwang richting gemeenten en vooral dat de asielinstream in ons land moet worden aangepakt. Om die reden diende Roelof Bisschop een motie in die het kabinet verzoekt te komen met verschillende beleidsvarianten om een vorm van een bovengrens te stellen aan immigratie. Deze motie werd aangenomen, net als het SGP-voorstel om het aantal herhaalde asielaanvragen terug te dringen.

Infrastructuur en Waterstaat

Veel bruggen, tunnels en sluizen zijn aan renovatie of vervanging toe. De opgave is groot. SGP-woordvoerder Chris Stoffer pleit al jarenlang voor een meerjarenprogramma en voldoende budget hiervoor. Die beweging wordt ingezet. Er was wel veel discussie over het voorstel van minister Harbers om zeventien belangrijke aanlegprojecten in de ijskast te zetten en budget naar instandhouding te verschuiven. De SGP stelde hier kritische vragen over en diende moties in: waarom knooppunt Hoevelaken wel op de lange baan, terwijl de schop bijna de grond in kon, maar andere infraprojecten niet? De SGP heeft zich ook ingezet voor verkeersveiligheid en de maritieme sector, inclusief de bin-

nenvaart.

Wonen

In 2023 hebben we aan een aantal woondebatten meegedaan. Hierin hebben we voor diverse zaken aandacht gevraagd, bijvoorbeeld voor de positie van starters op de woningmarkt. Ook vroegen we aandacht voor de oorzaken van de problemen, zoals gezinsverdunding en de demografische ontwikkelingen. Daarnaast hebben we ingezet op het bouwen van meer betaalbare woningen en het verlagen van de regeldruk.

Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit

Landbouw, natuur/stikstof en visserij hielden de gemoederen ook in 2023 weer danig bezig. Het eerder door de SGP voorgestelde proces om te komen tot een landbouwakkoord werd weer opgepakt, maar mislukte helaas. De stikstofaanpak bleef steken op politiek getouwtrek over het doel voor 2030 in plaats van doorpakken op innovatie. De SGP stemde uiteindelijk tegen de wet om een transitiefonds voor het landelijk gebied in te voeren, vanwege onvrede over de stikstofaanpak, de inbedding van dit fonds. Roelof Bisschop kreeg enkele moties aangenomen, onder meer voor versnelling van de toelating van groene gewas-beschermingsmiddelen en voor soepelere vergunningverlening voor projecten met kleine bijdragen aan de stikstofdepositie. De nieuwe LNV-woordvoerder André Flach vroeg op de eerste dag van zijn aantreden al een tweeminutendebat aan om een te vergaande korting op het tongquotum voor de visserij te beperken. Zijn motie werd ook aangenomen. Hij kreeg ook moties aangenomen voor een pas op de plaats bij gebiedssluiting voor de garnalenvisserij in de Voordelta en inperking van de afbouw van de derogatie.

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Een bijzondere gebeurtenis was het indienen van een initiatiefwetsvoorstel door de SGP om het gezin een plek te geven in de Grondwet. Chris Stoffer deed dit samen met collega's van het CDA, CU en BBB. In 2024 zal de behandeling van het wetsvoorstel beginnen.

Justitie en Veiligheid

De inzet van de SGP voor een veilige samenleving blijft onverminderd hoog. Voorstellen voor een betere verdeling van wijkagenten en een meer zichtbare wijkagent in de wijk haalden een ruime meerderheid. De grote capaciteitstekorten bij Politie, OM en Rechtspraak vragen ook om een andere verdeling van de capaciteit. De SGP heeft meer dan eens de vinger gelegd bij snelwegblokkades die weken achtereen plaatsvonden en waarbij grote politie-inzet gemoeid was. Ook maken belangenorganisaties gemakkelijk hun gang naar de rechter op grond van het algemeen belang. Een SGP-voorstel om hun representativiteit nog eens tegen het licht te houden haalde een meerderheid.

Na 7 oktober 2023 rijzen de antisemitische incidenten de pan uit. De SGP blijft opkomen voor de veiligheid van Joodse Nederlanders en vraagt onverminderd aandacht voor hun situatie. Een SGP-motie om haatdragende leuzen bij demonstraties in antisemitische context te plaatsen haalde een meerderheid.

Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Ook dit jaar had de SGP in het bijzonder aandacht voor de vrijheid van onderwijs. Een van de laatste aangenomen moties van Roelof Bisschop betrof het beschermen van de positie van het thuisonderwijs. De nieuwe onderwijswoordvoerder Chris Stoffer had meteen aandacht voor de plannen om toezicht op informeel onderwijs in te voeren. Zijn motie om dit toezicht te beperken tot situaties van (islamitische) radicalisering werd aangenomen.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Ook in 2023 was de inzet van de SGP-fractie gericht op goede, betaalbare en bereikbare zorg. Zo maakte de fractie zich sterk voor pleegzorg, het tandartsentekort in Zeeland, het behoud van de kindhartcentra in Leiden en Utrecht en het verminderen van de regeldruk voor huisartsen, apothekers en tandartsen.

De bijdrage van de SGP-fractie ten aanzien van

Cijfers

1

Mondelinge vragen

In 2023 hebben we één mondelinge vraag gesteld over het bericht 'Extinction Rebellion wil vanaf morgen elke dag A12 in Den Haag blokkeren' (Nos.nl, 8 september 2023). Deze mondelinge vraag werd gesteld door Roelof Bisschop aan de minister van Justitie en Veiligheid.

Aantallen mondelinge vragen vanaf 2018:

Jaar	Aantal
2018	1
2019	2
2020	3
2021	1
2022	1
2023	1

62

Schriftelijke vragen

We hebben in 2023 62 setjes schriftelijke vragen gesteld.

Aantallen schriftelijke vragen vanaf 2018:

Jaar	Aantal
2018	55
2019	41
2020	45
2021	76
2022	64
2023	62

92

Moties (ingediend, aangenomen, verworpen)

Vorig jaar dienden we 92 moties in. 82 daarvan kwamen in stemming, waarvan er 49 aangenomen en 33 werden verworpen. Dit betreft moties waarbij de SGP de eerste indiener/ondertekenaar was.

15

Amendementen (ingediend, aangenomen, verworpen)

Er zijn 15 amendementen ingediend. 12 amendementen zijn in stemming gebracht waarvan er 4 zijn aangenomen en 8 verworpen.

Aantal debatten waar we aan mee hebben gedaan

	Van der Staaij	Bisschop	Stoffer	Flach	Van Dijk
Plenair	19	45	42	4	3
Commissiedebat	18	32	21		2
Wetgevingsoverleg	3	2	1		

medisch-ethische onderwerpen onderscheidde zich als vanouds door de inzet voor de bescherming van het leven. In april vroeg Chris Stoffer een debat aan over de stijging van het aantal euthanasiemeldingen. In mei werd een debat gevoerd over het burgerinitiatief om abortus uit het strafrecht te halen. In november werd in de Week van het Leven door Chris Stoffer een bezoek gebracht bij wakers bij een abortuskliniek in Rotterdam om hen een hart onder de riem te steken. Dit kreeg buitengewoon veel media-aandacht. Een onderwerp dat speciaal de aandacht vroeg, was de pijlsnelle stijging van transgenderzorg. Kees van der Staaij en Roelof Bisschop stelden hierover diverse keren schriftelijke vragen.

3.3 Tot slot

We kijken met dankbaarheid terug op het jaar 2023 waarin we de kracht en gezondheid ontvingen om ons werk te doen. Waarbij we ons gesteund weten door velen die met ons meelevend, meedenken en meebidden.

‘Als ik met luide stem en krachtige betoogtrant elk onderdeel van de waarheid Gods verdedig behalve dat ene puntje dat de wereld en de duivel op dat moment aanvallen, belijd ik Christus niet, hoezeer ik me ook als christen profileer. Waar de strijd woedt, dáár wordt de loyaliteit van de soldaat bewezen. Standvastig zijn op alle andere strijdfronten is slechts een vlucht wanneer men terugdeinst op dit ene punt.’

Maarten Luther

4. Jaarverslag 2023 SGP-fractie Eerste Kamer

‘Het getuigen, niet het overtuigen, is de plicht waarvan de verantwoordelijkheid ons opgelegd is. Met het oog opwaarts valt dit getuigenis geven licht.’ Met dit prachtige citaat van Groen van Prinsterer sloot de fractie van de SGP in de Eerste Kamer het voorgaande jaarverslag af. Nu beginnen we met dit citaat, en wel met het oog op de eed die mocht worden afgelegd, op 13 juni door Peter Schalk en Diederik van Dijk, op 12 december door de nieuw aangetreden senator Marc de Vries. “Zo waarlijk helpe mij God almachtig”, dat mag wel gezien worden als een getuigenis, met het oog opwaarts!

Twee zetels

We waren verwonderd dat we met twee zetels door mochten gaan. Immers, in maart 2023 vonden de Provinciale verkiezingen plaats. Vervolgens mochten de Statenleden in mei van dat jaar de nieuwe Eerste Kamer kiezen. Dat was spannend voor de fractie van de SGP, want voor een tweede zetel was precies nodig wat was afgesproken rond de verkiezingen in Noord-Brabant, de enige provincie waar de SGP en de ChristenUnie samen een zetel hebben. De stemwaarde van deze provincie was voor een deel bestemd voor de SGP. Zodoende mochten Peter Schalk en Diederik van Dijk hun werk voortzetten. Overigens in een Eerste Kamer met 39 nieuwe leden. Meer dan de helft van de senaat is nieuw. Maar het werk in de Eerste Kamer ging door. Zomaar een paar opvallende zaken volgen hierna.

Peter Schalk

Op het gebied van OCW was het opmerkelijk dat de overheid steeds weer en steeds meer probeert grip te krijgen. Dat bleek bij de Wet uitbreiding bestuurlijk instrumentarium, waarbij de overheid makkelijk

ker kan ingrijpen in het bestuur van een school. Het was ook voelbaar bij de behandeling van de Tijdelijke wet tijdelijke nieuwkomersvoorziening in het onderwijs. Daardoor krijgt de regering verregaande aanwijzingsbevoegdheden om nieuwkomers op te vangen. En is ook al een tijdje een Wet op informeel onderwijs in de maak. Eén van de debatten werd door Schalk aangegrepen om de toezegging van de minister te krijgen dat die Wet informeel onderwijs niet in strijd zal zijn met artikel 23 van de Grondwet. Een toezegging die we in de gaten zullen houden!

Andere belangwekkende onderwerpen waar Peter Schalk zijn inbreng heeft geleverd waren de Wet toekomst pensioenen, de Versterking gebouwen in de provincie Groningen, de Wet herinvoering van de basisbeurs in het hoger onderwijs, de Implementatie Europese klimaatwet, om er maar enkele te noemen. Een scala aan onderwerpen kwam langs. In verband met het demissionair zijn van het kabinet werd besloten geen Algemene Politieke Beschouwingen te houden. Wel heeft Schalk namens de SGP de Algemene Financiële Beschouwingen gedaan en het Belastingplan, waarbij veel aandacht gegeven is aan de positie van eenverdieners. Namens de fractie van de SGP deed hij ook mee met de debatten over de herziening van het reglement van orde voor de Eerste Kamer.

Diederik van Dijk

Diederik van Dijk heeft door middel van schriftelijke vragen, een niet vaak gebruikt middel in de Eerste Kamer, aandacht gevraagd voor de veroordelende resoluties die in 2022 in de Verenigde Naties aan de orde zijn geweest. Daarbij waren er 15 van de 27 gericht op de situatie in Israël. De regering heeft aangegeven oog te hebben en te houden voor de positie van Israël, en te proberen disproportionele aandacht tegen te gaan.

Een groot dossier voor Van Dijk was de Omgevingswet, die uiteindelijk in de Eerste Kamer is aanvaard. Bij alle mitsen en maren gaf uiteindelijk het feit dat gemeenten en provincies moeten weten waar men aan toe is de doorslag om voor deze wet te stem-

men. Allerlei pogingen om in een later stadium terug te komen op deze beslissing werden door Van Dijk becommentarieerd vanuit staatsrechtelijk oogpunt. Een vervreemdend wetsvoorstel ging over de Introductie gecombineerde geslachtsnaam, waardoor het mogelijk wordt dat kinderen de achternamen van beide ouders dragen. Als je daarvoor kiest mag ook de volgorde gekozen worden. De verwarring wordt compleet, zeker ook als in de toekomst kinderen met dubbele achternamen een huwelijk met elkaar aangaan, omdat er dan ook weer een keuze gemaakt moet worden. Op zijn kritische bijdrage kreeg Van Dijk diverse interrupties, die hij de mond snoerde door te melden dat hij al meer dan heel veel jaren de geslachtsnaam van zijn vrouw draagt. (Voor de kenners van de familie: zijn echtgenote droeg ook de bekende naam Van Dijk.)

Afscheid

Diederik van Dijk heeft een ruime ervaring. Hij was 19 jaar beleidsmedewerker in de Tweede Kamer. Vervolgens diende hij ruim 8 jaren in de Eerste Kamer. Toen er na de val van het kabinet Rutte 4 verkiezingen werden uitgeschreven kreeg Diederik van Dijk de tweede plaats op de lijst voor de Tweede Kamer. Daarmee was zijn vertrek uit de Eerste Kamer een feit. Zijn laatste bijdrage aan een plenair debat eindigde hij met deze woorden:

Voorzitter. Dit is met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid mijn laatste plenaire bijdrage in de senaat; interpellaties reken ik niet mee. Daarom heb ik nog een hele korte, persoonlijke afsluiting, als de voorzitter het goed vindt. Achtenhalf jaar heb ik, naast mijn zeer goede collega Peter Schalk, het ambt van Eerste Kamerlid mogen vervullen. Het was mij een voorrecht en een plezier. Dat plezier heb ik onder meer te danken aan de hoffelijke manier waarop onze voorzitter, collega Bruijn, de debatten leidde, waarvoor dank. Ik noem ook graag de prettige contacten met alle collega's in dit huis, van collega Recourt tot collega Bezaan en iedereen daartussen: dank allen. Daarmee noem ik iedereen, denk ik. Met weemoed denk ik terug aan oud-collega Peter Ester, die ons bijna een jaar geleden

door de dood is ontvallen. Jarenlang was hij mijn buurman in het Kamerbankje. Ik mocht hem erg graag. Mijn dank geldt ook voor alle medewerkers en voor de diensten in dit huis. Wat een service hebben jullie altijd verleend. En uiteraard dank ik de bewindslieden voor hun reactie op de SGP-bijdrage. Die dank richt ik nu in het bijzonder tot minister Yeşilgöz.

Tot slot. De SGP acht onze democratische rechtsstaat hoog. Die rechtsstaat kan niet zonder moreel kompas. Augustinus zei: "Geen samenleving floreert wanneer haar muren overeind staan, maar haar moraal in duigen ligt." Dat kompas is voor de SGP de Bijbel, het Woord van God. Daarom sluit ik af met een citaat uit het Bijbelboek Prediker. Hij zegt daar: "Vrees God en houd u aan Zijn geboden, want dat betaamt alle mensen."

Met die woorden kwam er een waardig einde aan het Eerste Kamerlidmaatschap van Diederik van Dijk. De SGP is hem veel dank verschuldigd voor zijn inzet in de Eerste Kamer, en het is bijzonder dat hij inmiddels in de Tweede Kamer dienstbaar mag zijn.

Marc de Vries

Door het vertrek van Diederik van Dijk mocht de nummer 3 van de SGP-lijst zijn opwachting maken. Dat is Marc de Vries, bekend als hoogleraar aan de Technische Universiteit Delft. Hij is tevens bijzonder hoogleraar namens de Stichting voor Christelijke Filosofie. Op 12 december werd hij beëdigd als Eerste Kamerlid voor de SGP. Zijn eerste woorden in de Eerste Kamer klonken bij de eed: "Zo waarlijk helpe mij God Almachtig".

Onder de bede die uit die woorden spreekt gaat de fractie van de SGP in de Eerste Kamer door met het werk.

5. Europees Parlement

5.1 Over Europees Parlement

De Eurofractie is lid van de politieke fractie van Europese Conservatieven en Hervormers (ECR) in het Europees Parlement (EP) en is sinds 2019 vertegenwoordigd door ir. Bert-Jan Ruissen. De Eurofractie heeft als missie/doel om het christelijke geluid te laten doorklinken in Brussel.

Europarlementslid

De Europese fractie van de SGP bestaat op 31 december 2023 uit het volgende parlementslid:

- ir. H.J.A. Ruissen
Europarlementariër

Personeelsleden

- K.C. van Dijk LL.M
beleidsadviseur ECR
- W.T. van Luik Msc.
beleidsadviseur ECR
- P.J.L. den Boef MA
beleidsadviseur SGP Eurofractie
- W. Jordaan MA
beleidsadviseur SGP Eurofractie
- mr. C.R. Bos
voorlichting SGP Eurofractie
- F.T. de Jong MA
officemanager SGP Eurofractie
- H. van den Heuvel MA
beleidsadviseur SGP Eurofractie
- H. Selderhuis
beleidsadviseur SGP Eurofractie

Doelstellingen

De Eurofractie heeft in 2023 deelgenomen aan de verschillende sessies van het Ingegraald Strategisch Beleidsplan (ISB) binnen de SGP. Daarin is nagedacht over de doelen die de partij zichzelf voor de periode 2022-2025 zou moeten stellen. In samenwerking met alle geledingen is besloten ons te richten op:

- De positionering van de partij naar de buitenwereld;

- De positionering van de partij ten opzichte van de eigen achterban;
- Het werven en vormen van een nieuwe generatie bestuurders en volksvertegenwoordigers;
- De ontwikkeling van een politieke filosofie ter ondersteuning van de drie andere doelen.

Bij de eerste twee doelen zal de Eurofractie, met name via het optreden van Bert-Jan in het Europees Parlement, bijeenkomsten in het land en communicatie via de media nadrukkelijk betrokken zijn.

5.2 Activiteiten

Landbouw

Ruissen droeg als medeonderhandelaar bij aan diverse rapporten over de toekomst van de agrarische sector. In het verslag over generatievernieuwing in EU-landbouwbedrijven van de toekomst pleitte de SGP voor het wegnemen van barrières, waaronder regeldruk voor jonge boeren. In het standpunt over de eiwitstrategie vormt de complementaire rol van plantaardige en dierlijke sectoren

het uitgangspunt en spreekt het Europees Parlement op aandringen van Ruissen nogmaals duidelijke steun uit voor meer ruimte voor hergebruik van dierlijke mest en erkenning van Renure als kunstmestvervanger.

In 2023 kwam de Europese Commissie met veel wetsvoorstellen voortvloeiend uit de Green Deal. Ruissen speelde vanuit de landbouwcommissie een leidende rol in het aantekenen van onderbouwd verzet tegen de omstreden natuurherstelwet. Ook in afgezwakte vorm beoordeelt de SGP de juridische gevolgen als te ingrijpend voor het platteland. De SGP stemde dan ook tegen de natuurherstelwet. Tevens was Ruissen als medeonderhandelaar vanuit de landbouwcommissie betrokken bij de Richtlijn industriële emissies, waarbij het gelukt is om de rundveehouderij vooralsnog buiten de richtlijn te houden. De nieuwe wet rondom het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen werd terugverwezen naar de Europese Commissie.

Dankzij de mede door Ruissen geïnitieerde resolutie, kwam de Europese Commissie eind van dit jaar met een voorstel om de beschermingsstatus van de wolf in internationaal verband te verlagen. De lidstaten zijn nu aan zet om hier akkoord op te geven. Ook wierpen inspanningen voor de pluimvee-sector vruchten af nu wettelijk geregeld werd dat vrije uitloopeieren hun status niet langer verliezen bij een ophokplicht vanwege vogelgriep. SGP vroeg ook aandacht voor het ongelijke speelveld door heffingsvrije import van landbouwproducten die onder minder strikte voorwaarden geproduceerd worden.

Via schriftelijke vragen legde Ruissen onder meer de vinger bij de onrechtmatige staatssteun voor de verwerving van natuurterreinen. De Commissie gaf aan de zaak te bestuderen. Ook werden vragen gesteld bij de wijze waarop Nederland in rapportages gegevens uit stedelijke nitraatmeetpunten bij landbouw op de rekening zet.

Daarnaast vroeg SGP specifiek aandacht voor de

sectoren getroffen door het blauwtongvirus. Als ook naar ruimte voor Nederland om de toegezegde bedragen voor de ecoregelingen volledig uit te keren ondanks de overschrijding van het nationale GLB-budget.

In januari 2023 organiseerde Ruissen een conferentie over voedselzekerheid. Onder het thema 'Wie voedt morgen de wereld?' gingen diverse deskundigen in op de potentiële impact van EU-wetgeving op de voedselvoorziening. Op initiatief van Ruissen kwam in mei 2023 een delegatie van de landbouwcommissie van het Europees Parlement op bezoek in Nederland voor werkbezoeken aan de Nederlandse land- en tuinbouwsectoren.

Visserij

De SGP stemde als een van de weinige partijen in het Europees Parlement tegen de nieuwe controleverordening met daarin cameratoezicht op vissersschepen langer dan 18 meter. Deze nieuwe EU-plicht zet een hele sector in het verdachtenbankje. Bovendien stapelt de EU zo de ene onwerkbare maatregel op de andere in de visserij.

Bert-Jan Ruissen heeft een rapport geschreven met aanbevelingen voor beter palingbeheer. De palingstand kan beter herstellen als er meer vistrappen en visvriendelijke pompen komen. Ook moet er hard opgetreden worden tegen illegale handel in jonge paling. De visserij op paling hoeft niet verder beperkt te worden, zodat we van een broodje paling kunnen blijven genieten. Een overgrote meerderheid van het Europees Parlement steunde de aanbevelingen van Bert-Jan Ruissen.

Op initiatief van Bert-Jan Ruissen is een kritisch rapport van de Europese Rekenkamer over windenergie op zee besproken in het Europees Parlement. Het blijkt dat er nog veel te weinig rekening wordt gehouden met de (negatieve) gevolgen van windmolens voor vissers en de natuur. De SGP bepleit een bouwstop van windmolens in visrijke gebieden.

De brandstofprijzen blijven relatief hoog en er is veel discussie over verduurzaming van schepen. Ruissen heeft gepleit voor herintroductie van de pulstechniek als zuinige en efficiënte vismethode.

Buitenlandse zaken

Als vicevoorzitter van de Israël-delegatie in het EP heeft Ruissen zich in het afgelopen jaar opnieuw ingezet voor een verbetering van de relatie tussen de EU en de Joodse staat Israël, alsook voor het welzijn van de Joodse gemeenschappen in Europa, dit in een klimaat van toenemend antisemitisme en destabilisering. De Israël-delegatie vergadert vrijwel maandelijks over uiteenlopende onderwerpen die relevant zijn in de betrekkingen tussen de EU en Israël. Ruissen maakte zich, samen met collega's, dit jaar rondom de jaarlijkse kwijtingsprocedure van de begroting en bij de begrotingsbehandeling zelf sterk om een deel van de financiële steun aan de Palestijnse Autoriteit te bevriezen totdat de antisemitische inhoud uit Palestijnse schoolboeken is verdwenen. Ook diende hij schriftelijke vragen in bij de Europese Commissie om financiële steun aan de Palestijnse Autoriteit en UNRWA conditioneel te maken aan verbetering van de schoolboeken. Tevens heeft Ruissen vragen ingediend over de provocerende paraglidingactie van de EU-ambassadeur in Gaza, antisemitische uitspraken door de Palestijnse leider Mahmoud Abbas en over seksueel geweld rondom de terreuraanslagen door Hamas op 7 oktober. Mede op initiatief van de SGP is in juli een Abraham Akkoorden Netwerk van start gegaan in het Europees Parlement. Doel is om meer steun en waardering te creëren voor deze vredesakkoorden tussen Israël en omliggende landen.

Mensenrechten, en vooral godsdienstvrijheid, stonden in 2023 eveneens prominent op de agenda. Met regelmaat heeft Ruissen hierover schriftelijke vragen ingediend richting Europese Commissie en Hoge Vertegenwoordiger, onder andere over de bescherming van christenen in Pakistan tegen de daar geldende blasfemiewetten, over de situatie van Aramese christenen in zuidoost Turkije en over

het tienjarig bestaan van de Europese richtlijnen voor godsdienstvrijheid. Na 10 jaar heeft er nog altijd geen evaluatie plaatsgevonden van die richtlijnen. Daarom liet Ruissen hierover een debat op de agenda zetten om Commissie en Raad te bevragen naar de uitvoering van deze richtlijnen. Ook heeft de SGP met succes aan de basis gestaan van een debat en resolutie over van een blasfemiezaak in Nigeria en de situatie in Manipur, India.

Gedurende 2023 heeft Ruissen meerdere bijeenkomsten en activiteiten georganiseerd over uiteenlopende thema's:

- Geloofsvrijheid in Wit-Rusland
- Europa en de Abrahamakkoorden
- Een fototentoonstelling over christenvervolgung, in samenwerking met Open Doors
- Een conferentie over radicalisering in het algemeen en van Palestijnse jongeren in het bijzonder
- Een conferentie over de situatie in Manipur, India, in samenwerking met Alliance Defending Freedom

In juni is Ruissen op werkbezoek geweest in Armenië. Hoofddoel was om kennis te maken met het land en om zich beter te laten informeren over de situatie ter plekke in het licht van de toenemende dreiging van Azerbeidzjan. Naast de hoofdstad Jerevan, waar hij gesprekken had met leden van de regering en het parlement en waar hij het genocidemonument bezocht, reisde Ruissen ook naar het grensgebied met Azerbeidzjan in het zuiden van het land, nabij de destijds geblokkeerde Lachin corridor. Naar aanleiding van dit bezoek heeft hij kritische schriftelijke vragen gesteld aan de Commissie over het EU-beleid richting Azerbeidzjan in het licht van de blokkade van de Lachin corridor en over de gasdeal tussen de EU en Azerbeidzjan van 2022. Later stelde hij nog vragen over de aanvallen op Nagorno-Karabach.

Kwijting

Opnieuw heeft de SGP een dringend beroep gedaan op de Commissie om de subsidie voor VN-organisa-

tie UNWRA, die gebruikt wordt voor het verspreiden van antisemitische Palestijnse schoolboeken, te bevrozen. Na de Hamas-aanval van 7 oktober werden meerdere UNWRA-medewerkers beschuldigd van betrokkenheid bij de aanval. Als gevolg daarvan heeft de SGP samen met collega's uit andere fracties een amendement ingediend om de volledige EU-subsidie aan UNWRA stop te zetten.

Transport

Bert-Jan heeft zich ingezet voor humanitaire transporten, zowel naar Oekraïne als naar Roemenië, die grote overlast ervaren de afgelopen jaren. Hij heeft schriftelijke vragen gesteld aan de Europese Commissie om de lange grensvertragingen aan de Pools-Oekraïense grens serieus te nemen en naar een oplossing te zoeken. De Commissie heeft in een reactie laten weten dat de lange vertragingen aan de Pools-Oekraïense grens haar aandacht heeft en werkt samen met de Poolse overheid aan een oplossing. Aan de grens met Roemenië hebben humanitaire transporten vanuit Nederland en ook Oostenrijk last van onnodige en oneerlijk praktijken van de Roemeense douane. Hierover heeft Bert-Jan ook vragen aan de Commissie gesteld die daar afwachtend op heeft geantwoord. Daarom heeft hij vervolgvragen gesteld om de moeilijke situatie voor Nederlandse en Oostenrijkse humanitaire transporten blijvend op de agenda te krijgen.

Werkgroep menselijke waardigheid

De Eurofractie speelt een leidende rol in de werkgroep Human Dignity. Langs die weg wordt gezocht naar vroegtijdige interventie bij voorstellen van de Europese Commissie op het gebied van met name abortuswetgeving, draagmoederschap, prostitutie, mensenhandel en gender-gerelateerde issues. De leden van de werkgroep zoeken daarbij ook naar verbreding van het draagvlak binnen de grote partijen in het Parlement voor een tegenstem. In dat verband wordt ook maatschappelijke organisaties aangespoord om een appel te doen op christelijke MEP's om hun stem te laten horen. In mei 2023 is Hélène Selderhuis als fractiemedewerker aange-

nomen om het werk van de werkgroep menselijke waardigheid te versterken.

Familierecht

In 2023 speelde er veel op het gebied van het familierecht. Dit raakt ook ethische thema's. Het gaat onder andere om de Ouderschapsverordening. Dit voorstel van de Europese Commissie kan ertoe leiden dat we overal in de Europese Unie de praktijk van draagmoederschap moeten toestaan. Ruissen verzet zich hier fel tegen. In mei 2023 organiseerde hij een conferentie over draagmoederschap en hij heeft meerdere keren in debatten de kwalijke kanten van draagmoederschap belicht. Ook heeft hij in meerdere commissies en voor de plenaire stemmingen amendementen ingediend, samen met de werkgroep menselijke waardigheid. De Raad is uiteindelijk hierover nog aan zet.

Ethische thema's

In het Europees Parlement wordt regelmatig opgeroepen om abortus op te nemen in het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie en worden lidstaten aangespoord om verruimde abortuswetgeving in te voeren. Ruissen voerde ook in 2023 meerdere malen het woord tijdens de plenaire debatten om de beschermwaardigheid van ieder leven te benadrukken. Hij diende ook, samen met de werkgroep menselijke waardigheid, in diverse commissies en tijdens de plenaire stemmingen amendementen in om verwijzingen naar abortus te schrappen. Het Europees Parlement wil ook verruimde regels invoeren over het gebruik van embryo's, zaadcellen en eicellen. Ook hier verzet Ruissen zich tegen. Bovendien wil de Europese Commissie dat deze zogenoemde 'reproductieve cellen' anoniem kunnen worden overgedragen tussen de lidstaten.

Hate speech

De Europese Commissie stelt voor om haatzaaiende uitlatingen voortaan onder het Europees strafrecht te brengen. Dit zou kunnen betekenen dat het uitdragen van de Bijbelse visie op huwelijk en gezin strafbaar wordt onder Europees recht. Bovendien

komt zo de vrijheid van godsdienst en geweten in het nauw. De Raad blokkeert vooralsnog dit wetsvoorstel - Ruissen diende amendementen in op een resolutie vanuit het Europees Parlement.

Externe activiteiten

Christenen zijn de grootste vervolgte geloofsgroep ter wereld. Ze verdienen meer EU-steun. Om de vervolgte christenen een gezicht te geven, organiseerde Ruissen in september een foto-expositie in het hart van het Europees Parlement, samen met Open Doors en SDOK. Met confronterende foto's van martelingen, weduwen en verbrande kerken. Circa 100 overwegend SGP-jongeren gingen ook dit jaar weer twee dagen naar Brussel voor de Zomerschool. Ze kregen veel uitleg en debat over de voor- en nadelen van de EU.

Honderden belangstellenden bezochten ook dit jaar de SGP in Brussel of Straatsburg. Voor een gehoor van 90 SGP-leden, Europarlementsleden en anderen, speelden Bert-Jan Ruissen en Gerard Adriaanse zelfs op het historische orgel van de St Thomas kerk in Straatsburg.

5.3 Financieel

De inkomsten van de Eurofractie lopen via diverse kanalen. De beloning van medewerkers loopt via een speciaal budget van het Europees Parlement dat onder controle staat van een Nederlandse accountant. Dat geldt ook voor het aparte budget voor kantooruitgaven voor materiële zaken. Daarnaast is er nog een budget vanuit de ECR-fractie van waaruit conferenties, promotie, advertenties en dergelijke bekostigd kunnen worden. Dit budget staat onder accountantscontrole van het Europees Parlement. De Eurofractie opereert daarom financieel volledig onafhankelijk van de SGP-partij.

5.4 Tot slot

Dank voor uw interesse in de Eurofractie. Dit verslag biedt een korte weergave van onze werkzaamheden gedurende 2023. Voor meer informatie over de Eurofractie kunt u terecht op onze website eurofractie.sgp.nl.

6. Wetenschappelijk Instituut voor de SGP - Jaarverslag 2023

6.1 Over het WI

De Guido de Brès-Stichting beheert het Wetenschappelijk Instituut voor de Staatkundig Gereformeerde Partij (WI-SGP), oftewel de 'denktank' ten behoeve van de SGP. De Guido de Brès-Stichting is opgericht op 21 maart 1974. De hoofdactiviteit van het WI-SGP is zelfstandig onderzoek verrichten naar politieke en maatschappelijke vraagstukken, met het oog op een verdere ontwikkeling van de staatkundig-gereformeerde visie op alle relevante beleidsterreinen. De resultaten van het onderzoek communiceert het instituut met politici, partijleden, SGP-stemmers en extern publiek.

Bestuur

In het verslagjaar telde het bestuur van de Guido de Brès-Stichting negen leden. Het bestuur is per 31 december 2023 als volgt samengesteld:

- mr. drs. J. van den Brink
voorzitter
- dr. A. van der Linden
secretaris
- dhr. J.J. Zoeteman RA
penningmeester
- dr. R. Bisschop
- ir. C. Hogenhout
- dr. M. Klaassen vdm
- ir. L. de Knegt
- prof. dr. M.J. de Vries
- mw. dr. H. Westerman-Dannenberg
-

Per 31 december 2023 zijn de bestuursleden L. de Knegt en A. van der Linden aftredend. Per 1 januari 2024 is bestuurslid L. de Knegt herbenoemd voor een periode van vier jaar. Bestuurslid Van der Linden heeft zijn herbenoeming op dit moment in beraad. De functie van secretaris wordt vanaf 1 januari 2024 vervuld door L. de Knegt.

Het bestuur heeft in 2023 vijfmaal vergaderd: 14 februari, 19 april, 22 juni, 26 september en op 7

december. De jaarlijkse contactdag van bestuur en personeel vond op 12 juli plaats in de mooie omgeving van Bunschoten en Spakenburg.

Personeel

Per 31 januari 2023 heeft de heer dr. J.O. van de Breevaart zijn werkzaamheden voor het WI afgerond. In zijn plaats is per 1 maart de heer mr. A.T. van Gelder MA uit Barendrecht benoemd als wetenschappelijk medewerker (voor 0,8 fte).

Medio augustus 2023 heeft mw. E.E. van Amerongen-van de Weteringh, medewerker communicatie, haar werkzaamheden voor het WI beëindigd wegens aanvaarding van een andere betrekking. In het najaar is de wervingsprocedure voor invulling van de ontstane vacature (omvang 0,2 fte) gestart.

Het WI heeft per 31 december 2023 twee personeelsleden in dienst, met in totaal een formatie-omvang van 1,8 fte.

- Drs. J.A. Schippers, directeur
- Mr. A.T. van Gelder MA, wetenschappelijk medewerker

Verder maakt het WI gebruik van dienstverlening van het personeel in dienst van de SGP voor secretariaële en financieel-administratieve ondersteuning:

- Mw. B.B. van der Elst-van de Weerd, secretariaat en administratie abonnementen en donateurs
- Dhr. H. van Vulpen, financiën en administratieve organisatie
- Mw. M. Westerhout, salarisadministratie

Vrijwilligers

Naast de bestuursleden hebben in 2023 de volgende personen zich als vrijwilliger ingezet voor het WI-SGP:

- Dhr. René Heij MA - project Bijbelse wijsheid voor bestuurders, circa 1 dag per week;
- Gideon van den Brink, mr. Harry Groenenboom, Henri Krooneman MA, Ben Provoost MSc, Gerard van Rijswijk, drs. Geert Schipaanboord en Jacoline Waaijberg BA participeren in de

Zicht-redactie. In de loop van het jaar verlieten Henri Krooneman en Jacoline Waaijberg de redactie; mr. Gerben Veenema MSc werd in het najaar benoemd tot redactielid.

- Ir. Joan van Burg, Jan Mark ten Hove MA, Nico de Jager, mr. Frank van Putten, dr. ir. Henk Kievit en drs. Joost Veldman vormen de adviesraad voor het tijdschrift *Zicht*.

Stages

In 2023 vervulden vijf studenten hun stageperiode bij het WI-SGP:

- Xander Muijs droeg bij aan het communicatiebeleid van het WI-SGP en verzorgde met name bijdragen voor de website en sociale media, o.a. over armoede in Nederland en Guido-500;
- Elisa Serné verrichtte onderzoek naar de motieven van christenen die op een niet-christelijke partij stemmen.
- Arieke Lucas droeg met haar onderzoek over visies op vrijheid bij aan het project politieke filosofie;
- Jan-Dirk van Elzelingen onderzocht de aangevoerde argumentaties in de debatten vanaf 1870 over (de afschaffing van) de doodstraf;
- Rogier Holleman heeft een vergelijkend onderzoek gedaan naar de regelingen voor kinderopvang en ouderschapsverlof in Nederland, Zweden, Hongarije en Oostenrijk.

Missie

Het Wetenschappelijk Instituut voor de SGP wil kennis en inzicht verwerven en die vanuit het gereformeerd belijden dienstbaar maken voor politiek en samenleving.

Visie

In politiek en samenleving wil het WI-SGP aandacht vragen voor cruciale Bijbelse waarden, het openleggen van – al dan niet verzwegen – levensbeschouwelijke of ideologische uitgangspunten, het belang van identiteit en zingeving en wil een bijdrage leveren aan een kritische reflectie op het

handelen van overheid, burgers en maatschappelijke instellingen.

Doelstellingen

Voor de realisatie van haar missie en visie stelt de Guido de Brès-Stichting de volgende vier strategische doelen:

- Het maatschappelijke en politieke debat beïnvloeden op basis van de reformatische levensbeschouwing;
- Het verrichten van onderzoek op wetenschappelijk niveau;
- Het bevorderen van de bezinning op actuele ontwikkelingen;
- Het streven naar bredere bekendheid van de stichting binnen onze netwerksamenleving.

Tezamen met de andere geledingen van de SGP heeft het WI-SGP zich gecommitteerd aan het Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) voor de periode 2021-2024. Het WI legt zich vooral toe op twee van de daarin geformuleerde doelstelling(en):

- vinden en vormen van talenten (doel 2)
- samen door-denken (doel 4)

Ter realisatie van het doel 'samen door-denken' is gewerkt aan onderdelen van het meerjarige projectplan voor het ontwikkelen van een politieke filosofie voor de SGP in samenspraak met andere partijgeledingen. Dit onderwerp zal ook de komende jaren aandacht en capaciteit vergen.

6.2 Activiteiten

Publicaties

Als gevolg van personeelwisselingen en de tussentijdse Tweede Kamerverkiezingen op 22 november heeft het WI-SGP in 2023 geen publicatie uitgebracht.

Lopende projecten

- In 2023 is het project 'Bijbelse wijsheid voor bestuurders' vrijwel afgerond. Aan de hand van Bijbelse wijsheid-boeken, met name Spreuken en Prediker, wordt een ethisch afwegingskader ontwikkeld ten behoeve van politici en bestuurders. De oplevering van dit project is voorzien in 2024.
- Het project 'Toekomst voedselvoorziening in Nederland' is als gevolg van de verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer opgeschort.
- Er is verder gewerkt aan het project 'menselijke waardigheid in het abortusdebat' dat wordt uitgevoerd i.s.m. Sallux, de ECPM-denktank. Oplevering is voorzien in het voorjaar van 2024.
- Daarnaast is veel energie gestoken in het project 'SGP-visie op de Europese Unie' met het oog op de naderende verkiezingen voor de leden van het Europees Parlement op donderdag 6 juni 2024. De publicatie wordt verwacht in de maand april 2024.

- Het project 'politieke filosofie' is ook in de tweede helft van 2023 op een laag pitje gezet; vanaf het voorjaar van 2024 wordt hier weer aan gewerkt.

Tijdschrift Zicht

In samenwerking met *BladenMakers* en *Torendruk te Nijkerk* verschenen in 2023 vier edities van de 49^e jaargang:

- Nr. 1 (lente): *Aanpassen of oprassen* - Dit nummer vraagt aandacht voor de ondemocratische druk tot aanpassing aan de meerderheid. Niet voor niets prijkt op het omslag een kameleon. Ook politici en bestuurders van SGP-huize staan bloot aan de druk om zich te conformeren. Inclusiviteit en verdraagzaamheid worden aangeprezen. Ook 'moet' je toch wel met je tijd meegaan... Hoe gaan SGP'ers om met deze druk? Is er sprake van een totalitaire dreiging en hoe kun je je daar geestelijk tegen wapenen? Geen gemakkelijke, maar wel zeer belangrijke vragen!
- Nr 2. (zomer): *Afhaken of aansluiten* - Deze editie gaat over christelijke politiek in een seculiere tijd. Van belang is de verbinding te zoeken met andersdenkenden. Kamerleden en raadsleden van CDA, SGP en CU lichten toe hoe zij dat in de praktijk doen. Een onderzoek naar motieven voor het stemgedrag van christenen belicht de andere kant van de medaille.
- Nr. 3 (herfst): *Mag alles wat kan?* - Kunstmatige intelligentie (AI) maakt een opmars. Deze technologische ontwikkeling roept ook morele vragen op. Wat de een vooruitgang vindt, beoordeelt de ander vanuit ethisch perspectief als een ongeoorloofde grensoverschrijding. Vanuit politiek en bestuurlijk gezichtspunt wordt het risico van machtsmisbruik groter. Het streven naar technische perfectie gaat vaak gepaard met roofofbouw op de mens en op de schepping van God. Kortom: ook deze *Zicht* biedt stof tot nadenken.
- Nr. 4 (winter): *Israël staat onder spanning* - Onwetend van hetgeen op 7 oktober zou gebeuren, stelde de redactie dit nummer samen. In de oktobermaand moest de inhoud aan de actualiteit worden aangepast. Israël was na de Hamas-pogrom in shock en in Europa groeide het antisemitisme explosief. Op die ontwikkelingen reageren columnisten en geïnterviewden, waaronder ambassadeur Modi Ephraïm en EP-lid Bert-Jan Ruissen. Is vrede verder weg dan ooit?

Bijeenkomsten

- Op 22 april vond de Guido Academie plaats; ditmaal over het thema solidariteit. Prof. dr. Marin Terpstra, dr. Roelf Haan, ir. Chris Stoffer en Marco Oosterwijk verzorgden een bijdrage voor twaalf deelnemers.
- Op 6 november werd de jaarlijkse Guidolezing gehouden in Kasteel Woerden. Prof. mr. J.L.W. Broeksteeg sprak over de ontwikkelingen rondom de vrijheid van onderwijs. Circa 70 personen woonden de lezing bij. In het voorjaar van 2024 verschijnt de lezing in brochurevorm.

Opinieartikelen

- Voor het wetenschappelijk tijdschrift *Recht, Religie en Beleid* (jrg 14 nr 2, pp. 51-70) schreef Jan Schippers een bijdrage, getiteld 'Van afwijzing naar acceptatie - De SGP en het grondrecht van godsdienstvrijheid';
- In het *RD-Magazine* van 9 september (bijlage bij het *Reformatorisch Dagblad*) stond een uitgebreid persoonlijk interview met Jan Schippers, waarin o.a. de rol van het WI ten dienste van de SGP ter sprake kwam;
- Het *Reformatorisch Dagblad* (2 december) interviewde Jan Schippers over het emancipatiebeleid van het - inmiddels demissionaire - kabinet;
- Verder verzorgden de directeur en de wetenschappelijk medewerker regelmatig een bijdrage voor het ledenmagazine *De Banier*.

Lezingen en debatbijdragen

In 2023 verzorgde Jan Schippers de volgende lezingen of debatbijdragen:

- 10 januari over leven en werk van Guido de Brès bij jongerenvereniging 'Guido de Brès' in de Bethelkerk te Geldermalsen;

- 26 januari over leven en werk van Guido de Brès in de Marnixkerk te Vlissingen
- 13 februari over leven en werk van Guido de Brès bij de hervormde mannenvereniging 'Guido de Brès' te Katwijk aan zee
- 20 maart over actuele economische problemen in Bijbels licht bij de mannenvereniging 'Johannes Bogerman' in Katwijk aan Zee;
- 11 april (workshop) over christelijk burgerschap, tijdens een bezinningsdag van de VCOG in Kesteren;
- 10 mei over 'Geweld in de Bijbel' voor leden van het CSFR-dispuut *Ichthus* te Rotterdam;
- 16 mei over 'Macht van de overheid' voor het CSFR-dispuut *Emèt Qenee* te Eindhoven;
- 12 september over christelijke politiek voor het CSFR-dispuut *Panoplia* te Leiden;
- 14 november (gastcollege) over geloof en politiek bij de Radboud Universiteit Nijmegen.

Netwerken

In 2023 participeerde de Guido de Brès-Stichting in de volgende (platform)organisaties:

- Sallux, ECPM-foundation
- European Federation 'One of Us'
- Platform Waarden en Normen
- Platform Zorg voor Leven
- Stichting Wetenschappelijke Biografie Groen van Prinsterer

Overig

- De elektronische nieuwsbrief van het WI-SGP is dit jaar vier keer verstuurd naar circa 3.700 ontvangers;
- Via nieuwsbrieven en artikelen is steun gevraagd voor de stichting Wetenschappelijke Biografie Groen van Prinsterer;
- Jan Schippers was als adviseur betrokken bij de totstandkoming van de SGP-verkiezingsprogramma's voor de Tweede Kamerverkiezingen in 2023 en de Europese verkiezingen in 2024;
- Het WI was aanwezig met een stand bij de open dag van de SGP-fractie op 30 september in de Tweede Kamer.

Guido-donateurs

- In het verslagjaar is via sociale media werk gemaakt van werving van donateurs voor de Guido de Brès-Stichting. Ook werd een flyer meegestuurd bij de novembereditie van *De Banier*.
- Het aantal Guido-donateurs (categorieën Goud, Zilver en Brons) nam dit jaar met 4,5% toe, van 822 naar 859 (+37).
- Het aantal *Zicht*-ontvangers steeg dit jaar wederom, nu van 882 naar 906 (+24).

6.3 Financieel

Onderstaand overzicht toont de baten en lasten over 2023.

- Het WI ontving een hogere overheidssubsidie door een nabetaling over 2022. Verder namen de overige baten toe.
- Als gevolg van personeelwisseling en een openstaande vacature vielen de personeelskosten beduidend lager uit dan begroot.
- De publiciteitskosten zijn lager dan verwacht door het uitstel van twee publicaties.

Overzicht baten WI-SGP 2023

Overheidssubsidie	€ 189.214
Partijbijdrage	€ 50.852
Abonnementen Zicht	€ 19.834
Donaties en giften	€ 13.929
Overige inkomsten	€ 15.931

Overzicht lasten WI-SGP 2023

Personeelskosten	€ 189.903
Publiciteitskosten	€ 44.149
Vergaderkosten	€ 9.717
Bureaunkosten	€ 15.231

Bovenstaande financiële gegevens zijn ontleend aan de Jaarrekening 2023 van de Guido de Brès-Stichting. Deze is gecontroleerd door accountantskantoor Van Ree Accountants te Nieuwegein. Dit overzicht geeft een zeer beperkt beeld.

Voor het volledige (financieel) jaarverslag en de accountantsverklaring verwijzen wij u graag naar onze website *wi.sgp.nl*. Daar kunt u ook informatie vinden over onze activiteiten, publicaties en het tijdschrift *Zicht*.

6.4 Tot slot

We leven in een tijd waarin de focus van veel politici ligt op de korte termijn en het dieper nadenken over wezenlijke zaken helaas niet wordt bevorderd. Dit onderstreept niet alleen het belang van het werk dat het WI in alle bescheidenheid mag doen. We gevoelen des te meer de verantwoordelijkheid die op onze schouders ligt. Daarbij mogen we putten uit een rijke traditie die wortelt in de Bijbelse grondwaarden. Ook in deze tijd worden we niet geroepen iets of iemand anders te belijden dan de apostelen, kerkvaders en reformatoren. Eén ding heeft alle belijden in alle tijden gemeenschappelijk: de *richting* van de belijdenis. De mensen die deze God belijden, richten zich op de toekomst van God. In die toekomst zal God zijn alles in allen en zullen zij Hem zien in Wie zij geloofd hebben.

7. SGP-jongeren

7.1 Over SGP-jongeren

SGP-jongeren (SGPJ) is de een van de grootste politieke jongerenorganisaties van Nederland. Ze bestaat sinds 1934 en is daarmee ook gelijk de oudste. We willen jongeren enthousiast maken en betrekken bij de politiek. Het is onze missie om jongeren politiek te laten ontwikkelen door mee te doen aan maatschappelijke discussies. SGPJ vormen we niet met een select gezelschap, maar met al onze jongeren. Het is ons doel om christelijke politiek in de levens van jongeren te brengen en het voor hen te laten leven.

SGP-jongeren is een actieve politieke jongerenorganisatie voor jongeren van 11 t/m 28 jaar. Vanuit een sterke organisatie wil SGP-jongeren op een professionele manier jongeren motiveren, leden vormen en toerusten en hun belangen behartigen. Op die wijze wil SGP-jongeren fungeren als een kweekvijver voor jonge politici enerzijds en anderzijds de hele samenleving aanspreken met haar boodschap. Dit doen we door onze standpunten goed te doordenken en af te wegen. Vervolgens willen we ook duidelijk stelling nemen in politieke en maatschappelijke debatten. Daarbij wegen sommige standpunten zwaarder dan andere en zoeken we naar passende momenten en doelgroepen om ons geluid te laten horen.

Bestuur & directie

De landelijke organisatie van de jongeren bestaat uit het bestuur en commissies. Daarnaast is SGP-jongeren met ongeveer dertig plaatselijke verenigingen over het hele land vertegenwoordigd.

Het bestuur van SGP-jongeren bestond op 31 december 2023 uit de volgende personen:

- R.C. van Heijst
voorzitter
- L.J. Zwemer
vicevoorzitter

- J.J. Kruidenier
secretaris
- A.L. Brouwer
penningmeester
- G.A.J. van Hoef
politiek bestuurslid
- L.W. Zandijk
politiek bestuurslid
- J.J. Verschoor
bestuurslid Organisatie & Relaties
- C. Hoogendoorn
bestuurslid Leden & Lokaal
- A.J. Bassa
bestuurslid Communicatie

Personeel

Mw. W. de Jong (beleidscoördinator) 0,33 fte
(vanaf 14-3-2023)

Doelstellingen

SGPJ heeft, samen met de andere geledingen binnen de SGP, voor de periode 2022-2024 een Integraal Strategisch Beleidsplan (ISB) opgesteld. Binnen het ISB gaat het over communiceren, leren en inspireren. Binnen deze thema's zijn verschillende doelstellingen geformuleerd waar ook SGPJ zich voor inzet.

Communiceren:

1. Betrokken bij ontwikkelen onderzoek en communicatiestrategie;
2. Betrokken bij het vaststellen en verspreiden van de merkidentiteit van SGP(J);
3. Sturend met betrekking tot ledenwerving en fondsenwerving.

Leren:

1. Sturend in het vinden van nieuw politiek talent;
2. Betrokken bij het vormen van politiek talent;

Inspireren:

1. Betrokken bij het formuleren en verspreiden van politieke filosofie SGP(J);
2. Betrokken bij periodieke verdieping op praktisch politiek thema.

Deze thema's zijn de leidraad in de werkzaamheden om jongeren enthousiast maken en te betrekken bij politiek.

7.2 Activiteiten

Politiek platform

Voor het Politiek Platform (PP) was 2023 een druk jaar. Het project dat in 2023 centraal stond was het formuleren van de nieuwe kernideeën. Eind 2022 is dit proces opgestart en is afgerond met de presentatie van de nieuwe kernideeën 4.0 op het najaarscongres in november 2023. Daarnaast zijn afgelopen jaar beide politiek bestuursposten gewisseld waardoor er een heel nieuw politiek bestuur gevormd is. De eerste helft van het jaar is er nagedacht hoe we belangrijke thema's meer aandacht kunnen geven. Dit heeft geresulteerd in het 'thematisch werken'. Door de kabinetsval en de campagne is het thema campagne Tweede Kamerverkiezingen geworden. Deze manier van werken is geëvalueerd en zal volgend jaar in een gewijzigde vorm verder uitgevoerd worden.

Het tweede deel van het jaar stond in het teken van de Tweede Kamerverkiezingen. Vanuit het Politiek Platform en het Politiek Bestuur is op vele manieren bijgedragen aan de inhoud van deze campagne.

Zo is er feedback geleverd op het verkiezingsprogramma van de SGP en hebben we een 10 punten plan met thema's voor jongeren opgesteld voor onze jongeren campagne.

Daarnaast zijn er verschillende statements en opiniestukken geschreven rondom de campagnethema's. In 2023 zijn we ook aan de slag gegaan met nieuwe vormen van content zoals korte video's en zijn we ons weer sterker gaan richten op opinieartikelen in landelijke dagbladen. Kortom er is veel werk verzet in 2023 en wij hopen dat deze inzet heeft bijgedragen aan een helder christelijk geluid in Nederland.

Organisatie

In 2023 heeft SGP-jongeren weer een aantal activiteiten voor leden en niet-leden mogen organiseren. We hadden een divers programma en uiteindelijk hebben we 11 landelijke activiteiten gerealiseerd. We kunnen tevreden terugblikken op een nieuwjaarsbijeenkomst, twee congressen, vier SGPJ-café's, een barbecue met overnachting, een schaaktoernooi en een activiteit om vrijwilligers te bedanken. Ook deden we weer mee met het PJO-parlement. We laten 2023 ondanks teruglopende bezoekersaantallen met een tevreden gevoel achter ons en hopen in 2024 weer mooie, inhoudelijke en gezellige evenementen neer te zetten.

Relaties

Op het terrein van relatiebeheer hebben we in 2023 weer een aantal mooie stappen mogen zetten. Onze sponsorinkomsten zijn gestegen met zo'n 35% en we hebben meerdere nieuwe relaties op mogen bouwen. We mochten participeren aan een lunchbijeenkomst van de Business Club van de Reformatorische Omroep en konden daarnaast onder andere christelijke gezinsbeurzen gebruiken om bedrijven uit onze achterban te benaderen. Naast de 'gewone' advertenties in de InContact bieden we ook websitebanners en advertentiemogelijkheden op onze evenementen aan. Door dit te combineren in pakketten kunnen we bedrijven en organisaties veel zichtbaarheid bieden voor een

mooie prijs. We hopen in 2024 deze lijn voort te zetten.

Ledenwerving

In het jaar 2023 is de werving van leden verder uitgebouwd. Ondanks de constatering dat het werven van nieuwe leden moeilijk verloopt, hebben we een aanzienlijk aantal nieuwe leden mogen begroeten. Diverse succesvolle activiteiten hebben bijgedragen aan het verwelkomen bijna 450 nieuwe leden dit jaar. Denk hierbij aan de zomertour waarbij we vier verschillende campings hebben bezocht, maar ook de Terdege Zomerfair en de familiedagen waar we een mooie stand hadden.

Elk jaar worden op 1 januari automatisch niet-betalende leden uitgeschreven. Om dit tegen te gaan, hebben we dit jaar een belronde georganiseerd om niet-betalende leden aan te sporen tot betaling. Dit heeft geresulteerd in een halvering van het aantal uitschrijvingen op 1 januari.

Publicaties

Het jaar 2023 was voor #TeamCommunicatie een mooi en druk jaar. In februari lanceerden we onze eigen podcast "Haags bakkie" in samenwerking met de RO. Het is een grote uitdaging om daar interessante gasten voor te vinden, maar we houden vol! Na het uitrollen van de nieuwe website en huisstijl, hebben we dit jaar vier lokale commissies begeleid met het opzetten van een nieuwe website op het landelijke CMS-platform. Daarnaast hebben we zo'n 120 off- en online visuals en documenten opgeleverd voor de organisatie en de socials. Een bijzonder hoogtepunt was de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen en onze jongerenkandidaat op #10. Dankzij de inhoud, sterke video's en goede promoties hebben we een ongelofelijk aantal nieuwe social media-accounts bereikt met onze boodschap. Tenslotte zijn we heel blij dat #TeamCommunicatie sinds afgelopen jaar een eigen videograaf in huis heeft. Voor nu zien we uit naar de campagnes voor de jongerendag en de verkiezingen voor het Europese Parlement.

Klik

Ook dit jaar hebben we weer ons best gedaan om drie gelikte KLIK's op de mat te laten vallen. Net als eerdere jaren passeerden verschillende maatschappelijke en politieke thema's de revue. In de nieuwe serie 'Rara Avis' worden de grootste Nederlandse wetenschappers behandeld. In een andere serie gaan we interessante steden in Nederland langs. Ook zijn we een serie over wereldwijde christenvervolging gestart. Daarnaast is de theocratie langsgelopen en een artikel over de 'mening' van de SGP. Samen met alle andere artikelen zijn we weer tevreden over wat we hebben neergezet. De redactie bestaat uit de leden Trude Slinger, Coraline Ruitenbeek, Anne-Marthe de Weerd en Arco ten Bolscher. En we hebben een enthousiaste VIP-KLIK'er: Derk Crum. Maarten van der Tang heeft dit jaar afscheid genomen. Mede daarom zouden meerdere extra redactieleden erg welkom zijn. Met hopelijk enige versterking hopen we in 2024 op dezelfde wijze als in 2023 verder te gaan!

InContact

Het afgelopen jaar maakten we als redactie weer vier edities van de InContact. De edities gingen over de volgende onderwerpen: Dieren; Verenigd-Koninkrijk; zorg; wonen. Het interview met staatssecretaris Van Ooijen was zeker een van de hoogtepunten voor deze editie, net als bijvoorbeeld de interviews met Roelien Kamminga en Diederik Gommers. Helaas namen we dit jaar afscheid van vier redacteurs: Jorrit, Cornelis, Bart en Erwin. Tegelijk verwelkomden we gelukkig ook drie nieuwe redacteurs: Harm-Jan, Jonathan en Xander. Het betekent wel dat de commissie in 2023 kleiner geworden is en we in 2024 goed moeten werven om de commissie op volle sterkte te krijgen. Voor een groot deel van de invulling van de InContact werken we prettig samen met veel verschillende mensen bij de SGP en bij SGP-jongeren. Ook met de vormgever hebben we een fijne samenwerking. Op naar nog meer mooie edities in 2024!

7.3 Financieel

Een compleet overzicht van de jaarcijfers is te vinden in het financieel jaarverslag 2023.

7.4 Tot slot

Veel is er gepasseerd in het afgelopen jaar en veel commissies hebben goed werk afgeleverd. Als bestuur zijn we daar erg blij mee en zijn we daar dankbaar voor. We kijken uit naar het komende jaar en zullen ons blijven inzetten voor politiek bij het Woord. Het is een jaar met veel uitdagingen en mogelijkheden. Als bestuur willen we in samenwerking met onze vrijwilligers en in afhankelijkheid van God ons blijven inzetten om Bijbelse politiek te laten leven onder jongeren.

8. SGP-internationaal

8.1 Over SGP-internationaal

SGP-internationaal is een zelfstandige stichting die als doel heeft om internationaal bij te dragen aan een Bijbelse visie op samenleving en politiek. SGP-Internationaal onderhoudt contacten met internationaal opererende christelijke hulporganisaties en politieke zusterpartijen in het buitenland. Zij werkt actief aan uitbreiding van dit netwerk.

De stichting poogt met haar activiteiten en expertise binnen de SGP een bijdrage te leveren aan de christelijke politiek wereldwijd. Zo ondersteunt SGP-internationaal christelijke groeperingen en politieke partijen in het buitenland die de SGP als haar geestverwanten ziet. Die steun krijgt vooral vorm

in de bevordering en doordenking van Bijbelse beginselen voor politieke en maatschappelijke vraagstukken. De SGP leert op deze manier ook van haar buitenlandse partners.

Bestuur & directie

Het bestuur van SGP-internationaal bestaat op 31 december 2023 uit de volgende personen:

Bestuur:

Dhr. Dr. H.F. Massink (Internationaal Secretaris SGP en voorzitter)

Dhr. L. van de Weerd MBA (secretaris)

Dhr. M. Slingerland MA (algemeen bestuurslid)

Dhr. H. Waterman, (penningmeester)

Land	Project
Albanië	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met de Wilberforce Foundation organiseerde SGP-I een politieke zomerschool met als thema 'Our place in Europe'.
België	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met ECPYouth organiseerde SGP-I het Christian Change Makers programma.
Belarus	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met de Belarussian Christian Democrats organiseerde SGP-I twee trainingen over partijopbouw. In samenwerking met de BCD organiseerde SGP-I een politieke zomerschool. In samenwerking met het Institute for Democracy and Social Market organiseerde SGP-I een training 'Sustainable peace training for Young Christian Democrats'
Egypte	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met Eagles Ministry organiseerde SGP-I het jaarlijkse 'Christian Mind Institute'. In samenwerking met het Center for Arab-West Understanding organiseerde SGP-I een zomerconferentie met als thema 'Citizenship, Coexistence, and Cooperation: Conversations for the Future'
Georgië	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met de Evangelical Baptist Church hebben we twee conferenties georganiseerd: de eerste had als thema 'The religion and political parties in contemporary democracies'. De tweede had als thema 'The Russian Migration to Georgia: Threats or Opportunities?.'
Irak	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met Democratic Movement / IYU is een training verzorgd met als thema 'Social Movement Technologies' en een training 'Empowering young activists to influence politics' In samenwerking met EPIC organiseerde SGP-I de training 'Empowering Diversity and Democratic Participation in the Ninewa Plains'.
Moldavië	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met de Academy for Integrity in Leadership organiseerde SGP-I een serie podcasts over politiek.
Montenegro	<ul style="list-style-type: none"> In samenwerking met het 'Center for Equality, Integration and Immigration' organiseerde SGP-I een conferentie met als thema Faith Based Initiatives as Generators of (Positive) Social Change
Nederland	<ul style="list-style-type: none"> Op 12 en 13 oktober heeft SGP-I een najaarsconferentie gehouden, het thema was 'Integriteit'.

Behalve de hierboven genoemde projecten, is er in 2023 ook een SGP-delegatie naar Kinshasa in Congo gereisd om daar een bijdrage te leveren aan het partijcongres van de MCSD, een christelijke politieke partij in Congo.

Personeel:

Mw. E. Abbey-van Doorn MA (coördinator) 0,5 fte

Het bestuur vergaderde in 2023 in totaal acht keer.

In 2023 is besloten de organisatiestructuur van SGP-Internationaal te wijzigen. De splitsing van taken en verantwoordelijkheden tussen bestuur en werkgroep die sinds 2020 was ingevoerd, bleek niet werkbaar. Daarom is besloten het toezichhoudend bestuur en de werkgroep te integreren, zodat de uitvoerende verantwoordelijkheid bij het bestuur komt te liggen. De statuten zijn hiervoor aangepast, deze moeten de notaris nog definitief passeren. De werkgroep bestond in 2023 uit de volgende personen:

Werkgroep SGP-I:

Dhr. H. Krooneman MA – Tweede Kamerfractie SGP

Dhr. H.J. Rouwendal MSc- SGPJongeren

Dhr. Drs. J.A. Schippers – Wetenschappelijk Instituut voor de SGP

Dhr. Dr. J.O. van de Breevaart – Eurofractie SGP (tot 28/2/2023)

Dhr. W. Jordaan MA – Eurofractie SGP (vanaf 1-3-2023)

8.2 Activiteiten

In het verslagjaar is gewerkt aan een aantal projecten. Deze projecten zijn uitgevoerd volgens het projectplan dat in het najaar van 2022 is goedgekeurd door het SGP-I bestuur. Projecten en trainingen worden altijd uitgevoerd op basis van aanvragen van de partners van Stichting SGP-I in

Oost-Europa of het Midden-Oosten en zijn derhalve vraag-gestuurd. Behalve de projecten die hieronder genoemd worden, was er nog een project gepland in Jordanië. Dit project is echter geannuleerd vanwege de politieke en maatschappelijke onrust in het land als gevolg van de oorlog tussen Israël en Hamas. Daarnaast was er een factfindingsmissie gepland naar Armenië om nieuwe samenwerkingspartners te vinden, maar vanwege te weinig aanknopingspunten is deze missie niet doorgegaan.

8.3 Financieel

De activiteiten van SGP-Internationaal worden financieel mogelijk gemaakt door subsidie voor politieke partijen in het kader van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) en het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP). Het NFRP bestaat uit het Matra-programma, gericht op Oost-Europa, en het Shiraka-programma, gericht op de Arabische regio. SGP-Internationaal legt over de besteding van deze subsidies jaarlijks verantwoording af aan het Ministerie van Buitenlandse zaken (Matra en Shiraka) en het Ministerie van Binnenlandse Zaken (Wfpp).

De verantwoording over het subsidiejaar 2022 is in 2023 goedgekeurd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

8.4 Tot slot

Bedankt voor uw interesse in SGP-Internationaal. Dit verslag is een verkorte versie van het jaarverslag van SGP-Internationaal. Graag verwijzen wij u door naar de website voor het raadplegen van het volledige (financieel) jaarverslag.

Afsluiting

Allen die hebben bijgedragen aan het werk van onze partij, op welke wijze ook, willen we heel hartelijk dankzeggen. In het bijzonder noemen we hen die vaak op eenzame posities de partij vertegenwoordigen in het openbaar bestuur: de parlementariërs, de gekozen vertegenwoordigers en de bestuurders, alsmede degenen die hen ondersteunen.

Daarnaast dank aan de medewerkers op het partijbureau voor hun onmisbare en professionele steun en inzet. Ook de vele vrijwilligers zeggen we dank voor het vele werk dat door hen, veelal achter de schermen, is verricht.

We zijn in alles afhankelijk van de zegen van de Heere. "Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan" (Psalm 127:1).

Rotterdam, april 2024

mr. L.G.I. Barth,
secretaris

drs. D. van Meeuwen,
partijvoorzitter